

raro sunt fulguratōes. sed ī principio autumnū
7 ī fine venis vt dicit Beda. *Phs* li. ij. ca. liij. in
hyeme et estate raro fiunt fulmina. quia in hyc
me ppter frigus vapor in aere nō gignitur. In
estate xō ppter siccitatē 7 subtilitatē aeris non
fit aggregatio vaporis in nubibus: sed in autū
no 7 in vere ē aer mobilis 7 nimbosus 7 ido tūc
sepius fulgurat. Item ca. liij. dicit idēz. fulminū
plura genera tradūtur. nā que sicca veniunt nō
adurunt s̄ dissipant. que humida nō vrunt sed
infuscant. terciū ē qd clarum vocāt qd mire est
nature. nā vinū exhaurit in dolijs intacti vasis.
aur 7 argētū liquat sacculis nō p̄bustis. Quid
aut sit choruscatio et vnde pueniat. diuersi di
uersimode tradiderunt. Dixit ei Empodicles.
q choruscatio est ignis occultatus in nubibus
ex radijs solis. Et hoc dicit Aresto. esse falsum
quia si hoc esset ex omni nube choruscatio ac
cideret. quia in omni nube radij solares occul
tant. Anaxagoras aut dixit q choruscatio est
ex aere descēdente in nubem vel ad nubem. 7 se
in ea occultante cuius apparitio ē choruscatio.
7 qn̄ ille ignis extinguit i nubibus aquosis stri
do: illius extinctōis vocat tonitruū. Alij di
xerunt choruscationem ex ventis calidis et siccis
in nubibus cōpressis quibus inflāmant 7 adu
runt ignis in eis ingrediens ē choruscatio cui
splendor prius puenit ad visum q̄ sonitus ad
audium. Alij dixerunt choruscationem nō fieri
per ignē s̄ p̄ aque splēdētis imaginatōez. que
p̄ stellaz de nocte illustratōem in nubibus vi
detur. Sed dicit Aresto. q̄ iste sermo error est
quia choruscatio de die videt̄ sub radijs solis.
sicut videtur de nocte. Scdm̄ Arestot. aut va
por aggregatus in nubibus eoz vebemēti col
lisione attritus ignitur et fit materia chorusca
tōis. 7 quia habet aliquas ptes terrestres eamz
grauitate mouetur. Et quia illa choruscatio ē
vehemētis subtilitatis et nō vebemētis inflā
matōis et adustionis id̄ apparet alba. et id̄ cor
pora que ptingit nō inficit nec corrūpit. Huc
vsq̄ Aresto. li. ij. meth. Choruscationis itaq̄ mo
tus subitus ē 7 improuisus. subito em̄ apparet
ab oriente in occidente subito sui ē ostensiuus.
et subito sui occultatiuus. De matrice em̄ sua
vt dic̄ Greg. in ictu oculi exit. et in se subito re
uertēs suā originē nō relinquit. Ex sua subita
apparitōe aspect̄ itūctiū ē repercussiu⁹ timorū in
cussiu⁹ p̄ totū orbē fm̄ apparētā 7 opi. 7 indicū
visus sui ē diffusiuus. futuri tonitruū p̄ambul⁹.
7 sui aduētus ānūciatiu⁹. Si pluuiaz habuerit
p̄comitatē vtilis ē et p̄ficu⁹. Si xō pluuia ca
ruerit tenellis floribus et fructibus est nociuus

vt dicit Beda.

De aura.

Capitulum. lxxj.

Aura est aer le
uiter motus et agitatus estuanti
bus refrigerium algentibus pre
bens calorem. que quāto ē purior tāto delecta
bilior et sanior ē. que si fuerit t̄pata 7 debitas q̄
litates t̄pis nō exierit maxime vite hominis est
p̄grua 7 sanitatis p̄seruatiua. si xō p̄trario mo
do se habuerit maxime ē nociua. q̄ pestilētiet et
corruptōis nō modice est inductiua. Est autēz
pestilentia aeris corruptio ex siccitatis 7 pluuia
rū distempantia ex meritis hominū p̄tingens.
vt dicit *Isi*. Et d̄ pestilentia quasi pestulētia.
q̄ totā naturā hominis p̄ambulat et depascit
nā corruptis aquis 7 pluujs in aere quibz spirā
do et edēdo pascimur statim corripimur 7 diū
sis passionibz necessario lacesimur. vt patet su
pra in eodez libro. vbi de p̄prietatibus aeris di
ctum ē. sed h̄ dicta iā sufficiāt. **Explicit liber**
vndecimus.

Incipit liber. xij. de auibz in generali 7 spāli.

Aspedito tra
ctatu de p̄prietatibz aeris 7 eo
rum que in aere generantur. re
stat dicere aliqua que p̄tinent
ad eius decētiam 7 ornatuz vt
in ipis sicut in ceteris creaturis dei magnaia et
tollant. Ad ornatū aut aeris p̄tinent aues 7 vo
latilia vt dicit Beda. Et id̄ aliqua pauca adiu
uante xpi clemētia sunt d̄ his huic opusculo in
serenda. nō quidē de omnibz s̄ solū de auibz et
volatilibz de quibz specialiter fit mentio i textu
biblie vel in glosa. Et primo dicēduz ē in gene
rali. deinde in speciali. 7 hoc per ordinē alpha
beti. Aues itaq̄ quasi deuie. i. sine via sūt dicte
vt dicit *Isi*. eo q̄ ipaz vie nō sunt in aere deter
minate 7 distincte. Aues em̄ motu 7 agitātōe
alaz diuidunt aerē 7 incidunt. sed statim post
volatum aere se claudente nullum signū sui trā
situs derelinquūt. Dicunt aut volucres q̄ vo
litāt alis vt dicit *Isido*. ppter qd 7 alites quasi
alaces id̄ ē alis se leuātes a pluribus nominant̄
sine em̄ alis nō volitant sine quarum beneficio
de terris in aera se nō leuant. Vel ideo quis di
citur ales ab alendo quia ab illo qui pascit vo
latilia celi et dat escam omni carni alitur. id est
nutritur vt dicit *Isido*. Attendunt etiam auiū
p̄ditiones et p̄prietates penes multa q̄ penes

eaz substātiā 7 cōplexionē. **Nā** ex duobz elementis inter summe graue 7 summe leue intermedijs aūi substātia ē creata. nā in earum cōpositōe aer 7 aqua potissime dominant. 7 ideo quia min⁹ habēt terre firmitatis 7 plus aere leuitatē q̄ gressibilia vel natabilia. leuitate sue nature habent ferri super aera vt dicit **Ar.** aer eī inclusus inter pennaz p̄cauitatem aūē lenigat et vt leuiter feratur sursum ipam disponit 7 habilitat et adiuvat. **Unde** quāto volucres plus habent pennositatis 7 minus carnis tanto facilius se sursum leuant. vt patet in auibz prede. que exonerate a mole carnis altissimi sunt volatus et valde acuti visus et magne animositatis vt dicit **Aresto.** li. xij. **Itē** p̄siderat volucris cōditio penes generatōem. **Habent** em̄ sibi insitam a natura seminalem ratōem. cuius virtute mouētur naturaliter ad sui generis multiplicatōnem 7 sue speciei p̄ generatōnis actum sine ordinē p̄seruatōem vt d̄r ab **Aresto.** li. vj. **Omnes** inquit aues cū pullificāt faciūt oua. q̄uis ī omnibz nō possit videri. p̄pter paucitatem. **Est** aut̄ p̄ncipiū generatōis pulli sicut d̄r ibidē ab albugine 7 cibus eius a vitello. et post dies decē generatio pulli cōplebitur fm̄ omnes sui p̄tes. ita q̄ erunt p̄tes distincte 7 manifeste 7 habet tunc caput toto corpore maius. 7 si tūc frāgeretur oui testa inueniret̄ caput inclinātū sup̄ crus dextrū 7 eius ale expansē sup̄ caput. **Completa** aut̄ generatōe et singuloz mēbrozū perfecta liniamentatōe rumpitur testa aliq̄n̄ in die xvij. vel vicesima. vt patet in gallinis et exerunt pulliam completi 7 viuificati et aliq̄n̄ gemelli. s̄ inter gemellos vnus erit maior 7 alter minor. 7 multociēs mōstruosior sicut dicit idē ibidē li. vj. **Inter** omnia aut̄ animantia in generationis ordine volucres sequunt̄ nature maximā honestatem. **Nā** fm̄ ordinem nature mares feminas cum solitudine querunt. inuētās diligūt. p̄ ipis pugnāt 7 piculo se exponūt solūmō eis quasi piugalis amoris federe se piungunt. 7 fetus ab ipis p̄creatos solūmō nutriūt atq̄ pascunt. **Unde** naturaliter inter sexum 7 sexū indicant 7 discernunt exceptis paucis in quibus degenerat natura vt ponit **Aresto.** exemplū de perdicibus que obliuiscunt̄ sexum. vñ dicit q̄ masculus surgit in masculū. 7 femina in feminā 7 ex tali coitu non sunt oua pullificatiua. immo fiunt sicut oua venti 7 sentitur etiam ex tali coitu malus fetor. **Idem** d̄r de columba masculo q̄n̄ inquit senex nō pōt coire. sed solū deosculatur et saltat supra masculū. 7 hoc facit quia deosculatur zc. **Obsēuāt** tempus generatōnis.

aves vociferāt mares feminis se associāt mutibz seruant aut̄ aues in generando t̄pis p̄gruitatē. **Nā** vernali t̄pe quando instat tempus generatōnis vocibus ad amorem mutuum se inuitāt nidificant. ouant. pullificant. pullos generatos nutriunt et educant. s̄ cōpleto generatōis officio a cantu cessant et abinuicem se sepant. 7 vsq̄ ad iteratum generatōnis tempus inuicē nō appropinquāt. **Item** attēduntur aues quo ad habitatōem. sunt em̄ quedā volatilia que bñā nā vident̄ diligere frequētā. 7 bitatōez sic galli anseres galline colūbe ciconie et yrūdines. q̄dam hō omnino fugiunt timent et abhorrent. hominū p̄uersatōem sicut aues siluestres montuose 7 fluuiales seu palustres. quia fm̄ varias eoz cōplexiones. varia querūt habitacula. 7 diuersas sibi vendicant mansiones. nam que nature sunt maḡ frigide 7 humide paludes 7 fluuios frequētant. p̄pter victus acquisitōem 7 fetum educatōem. vt auce merguli anathes et cigini in quibus ingeniata ē natura vt dicit **ar.** vt pedes haberēt latos clausos 7 indiuissos. p̄pter natandi necessitatem vt scz pedum latitudine aquas p̄pensius pulsent. et sic pulsus retro aquis quasi remigando in anter⁹ fortius se extendant. **Caudas** etiam habent breues ne ī natando caude madefacte pondere impedimētū sentiāt. rostra aut̄ habent lata vt gramina 7 radices carpant aptius et incidāt. colla longa vt facilius victum de profundo attrahāt et acquirant. **Volatilia** hō que calidior 7 siccioris nature sunt montuosa et rupium cacumina inhabitant et frequentant. vt omnes aues prede q̄ de preda sunt viuentes. sicut sunt aquile et falcones accipitres 7 consimiles. quibus dedit natura vt dicit **Arestoteles** vngues curuos 7 pedes fortes et numerosos et rostrum curuum et acutum vt fortius predam retineant 7 carnem facilius lanient. **Habent** autēz h̄mōi aues modicum carnis et multum plume et sunt magne animositatis vt sic sunt motus velocioris 7 volat⁹ fortioris vt dicit **Ar.** **Caudā** insup̄ habēt subtilē tenuē 7 longā q̄ in volādo se regūt sicut gubernaculū regit nauē. **Omnes** tales aues fm̄ **Aresto.** in li. ij. solitudine diligūt 7 cū aliquo sciorum habitare nō possunt. immo pullos. p̄p̄os a se abijciūt. et statim quando possunt volare rostro eos p̄cipientes anido erire cōpellunt. et in suo p̄sortio viuere nō p̄mittūt vt dicit **ar.** he 7 alie aues prede recipiūt in predādo diuersificatōem. quedā capiunt predam in aere volādo et nūq̄ aliq̄nā predā inuadūt sup̄ terrā. que dā hō ecōuerso ī t̄ra capiūt. s̄ ī aere nūq̄ ledūt

Unde mansuete volucres vt columbe iftaruz
auiu differētia recognoscunt et iō qñ predōes
aeris vidēt ad terrā fugiūt. qñ ho predōes
terre spiciūt in aera subito se extollūt 7 que in
terra erāt in piculo eleuate a terra in aera tute
fiunt vt dicit idē. Itē sunt quedā aues nemozo
se que siluas frequentāt 7 densas arboz inhabi
tāt summitates. 7 he quedā sunt ceteris maio
ris mansuetudinis sic sunt omnes modulantes
7 estiuo tpe dulcissimis vocibus in siluis et ar
boribus resonantes sicut sunt merule 7 philo
mene 7 hmōi que tpe amoris maxime cātant in
rubis 7 in tectis nidificant super oua solicite cu
bant pullos suos diligunt 7 educant. Sunt et
alia quedaz volatilia que campestria precipue
frequentāt 7 victū de terre fructibz acquirūt cō
tinue et māducāt quales sunt grues et anseres
tā domestice q̄ siluestres. et hmōi aues sil vi
uere tā in terra q̄ in aere diligunt. turmatim in
cedūt spēm suam diligūt. regem sibi faciūt et ei
obediunt ordinate volant 7 qñq̄ inter se vehe
mentissime pugnant et rostro se dilacerāt et de
plumant sed post pugnā quasi recōciliati sumt
volant. et societate p̄stinā nō declināt. tempe
state futurā p̄cognoscūt 7 cū vidēt eā immine
re vociferāt atq̄ clamāt. vigilias ordināt et in
vigilādo vices mutant. hec oīa p̄tinēt in era
meron **Basilij** et etiā **Ambro.** similt̄ 7 i **Arest.**
Sup addit etiā **Aresto.** 7 dicit. vigil lapillū in
ter pedes tenet vt si forsitan surrepserit. somn⁹
casu lapidis exciter. 7 si qua societate p̄dit altis
sime ascēdit 7 vociferādo socios suos querit et
quousq̄ inuenerit ad pascua vix descēdit. dicit
em̄ q̄ rex hmōi auiu sp̄ primo se deponit 7 pri
mo de terra se erigit. caput etiā p̄ ceteris frequē
tius eleuat 7 circūspicit: sed si quēq̄ viderit ve
niētem vociferat 7 excitat alias ac premit. Itē
sunt p̄siderāde quarūdam auiu p̄prietates fm̄
variā cibādem. sunt em̄ que nō cibant nisi car
ne vel sanguine sicut omnes aues prede q̄ sunt
curui rostri et acuti vnguis que comedūt omnia
aīalia que p̄nt venari: s̄ nō venant neq̄ come
dūt aues sui generis sicut faciūt pisces vt dicit
Aresto. li. vii. 7 tales aues nūq̄ potāt aquā vt
dicit ibidē. Alia ho sunt volatilia que solis. vtū
tur seminibz 7 fructibus ac herbis terrenascen
tibz vt colūbe. turtures 7 anseres taz siluestres
q̄ domestice. Alia ho sunt volatiliuz genera q̄
vescūtur nūc carnibz nūc fructibus indifferēter
sicut omnes aues coruini generis. sicut mone
dile cornices corui et pice. de quibz dicit **Ares.**
et etiā **Basilij** pascunt aues coruini generis
pullos suos in iuuetute 7 iuuenes pascūt parē

tes in sua senectute. qñ etiā debilitant iuniores
in suis humeris eleuat et deserūt seniores vt di
cit idē. Et in omnibz hmōi volucribz naturalis
pietas cōmēdatur vt homo pietatis obsequiū
denegare pentibz erubescat q̄ ab auibz impen
di sibi uicez nō ignorat. vt dicit **Ambro.** Itē
fm̄ variā mēbroz dispositōem p̄siderent aliq̄
auium p̄prietates. quia sic dicit **Aresto.** li. xiiij.
Omnes aues in hoc p̄ueniunt q̄ omnes habēt
rostrum qd̄ in alijs aīalibus nō inuenit. sed i di
spositōne et differētia quia quedā habent ro
strū breue 7 latum quarū vita quieta ē 7 mā sue
ta. quia hmōi rostrū ē aptum ad sumēduz cibū
de vicino. quedam ho habēt rostrum longum
7 acutum sicut 7 longū collū quia acquirunt ci
bum de p̄fundo. quedā curuum 7 acutum quia
talis figura necessaria est ad comedēduz 7 di
lacerādum carnē crudam. **Hoc** autē habz p̄p̄ri
um omnis auis quia bipes ē sicut homo. et in
pedum 7 crurium dispositōne maxima differē
tia inuenit quia pedes auiaz vncōz vnguium
sunt fortes et acuti quia p̄ueniētes sunt preda
tōni et venatōni. pedes autē fluuialiū sunt clau
si et indiuisi 7 lati quia p̄ueniūt natatōi. 7 omnes
aues longoz pedum 7 cruriiū habēt collum lō
gum 7 volant extēso collo. 7 si collū fuerit graci
le 7 debile declināt ip̄m in volando. et ē gene
rale q̄ omne volatile habēs longum collū lon
ga habet crura 7 ecōuerso. **O**mne autē volatile
habet vmbilicū qñ nascit̄ s̄ cū crescit auis lateet
vmbilicus 7 omnino nō apparet qm̄ p̄tinatur
cū intestino p̄ interiorē venā. **I**tem p̄siderari
p̄nt quo ad vitam vel tardam pullificatōnem
quedā em̄ multoties pullificāt vt colūba q̄ de
cies ouat in anno. quedā ho multū ouāt vt gal
lina. galline autē multū ouātes cito moriunt vt
dicit **Aresto.** li. v. **A**ues autē curuoz vnguiuz q̄
carnē comedūt raro ouāt quia non nisi in anno
semel p̄ter yrūdines que sole inter comedentes
carnes pullificāt bis. **I**nfirmant autē aues quā
do cubāt sup oua sua vt patz i gallina 7 i aq̄la
de qua dī li. vi. q̄ aq̄la tūc valde grauat 7 albe
scūt ale eius 7 ebent vngues ei⁹ 7 debilitant
Sūt 7 mlte alie p̄prietates auiu q̄s p̄sequi eēt
longū. s̄ solū attēdere oportz q̄ aues inter cete
ra animātia generalit̄ sunt sube purioris leuior
is et nobilioris motus fortioris visus acutior
carnis digestibilioris sapidioris p̄uertibilioris
7 sanioris. in nidificādo 7 pullos educando. so
lercie amplioris. **Hec** autē in generali dicta nūc
sufficiant.

De aquila.

Capitulum. j.

Nunc de auibus
 in particulari dicendum est. et primo de
 aquila que velut regina inter volu-
 cres obtinet principatum. Inter omnes auium
 diuersarum species aquila est maxime liberalis.
 vt dicit Plinius. nam predam quam arripit nisi ni-
 mia fame arceatur sola non comedit. imo auibus
 eam sequentibus quasi communem exponit. sua
 tamen recepta primitus portat. Et ideo semper
 aquilam alie aues solent insequi sperantes quod
 ipsius preda eis debeat aliqua portio impartiri
 sed quam preda prius capta sibi non sufficit tamquam rex
 de republica viuens que sibi proximiores rapit et
 in medio ponit illam. Duos lapides preciosos no-
 mine ethedros quorum vnus est masculinus no-
 mine femininus in nido suo reponit. sine quibus
 vt dicit parere nequit. Gemmas que dicitur acbates
 reponit in nido vt pullos suos custodiat a mor-
 su reptilium venenoso vt dicit idem plinius. Est
 autem aquila ab acumine oculorum dicta vt dicit
 Aristoteli. tamen etiam talimpidi dicitur visus esse. vt cum in
 aere super maria immobili penna deferatur vt
 pre nimia elevatione a terra vix humanis pate-
 at obtutibus de tanta sublimitate pisciculos vi-
 derit in mari natante ad instar lapidis descendens
 piscem rapit et sic captam predam ad litus trahit.
 Est autem auis naturaliter calida et sicca prede auis
 da et supra aliarum auium vires fortis et animosa
 cuius fortitudo maxime viget in alis. pedibus et
 in rostro. quia alas habet valde nervosas et pa-
 ram carnosas et ideo in volando patiens est laboris
 quia respectu magnitudinis sui corporis parum
 habet carnositatis et multum nervositatis propter
 quod multum habet fortitudinis et virtutis et multum
 etiam habet pennositatis. propter quod etiam plurimum
 continet leuitatis. Inter omnes autem volucres maxime
 viget in aquila vis visiva. spiritum enim habet visi-
 bilem temperatissimum et in actu videndi acutissimum.
 sole enim irreuerberatis oculis in sue rote circumsere-
 rentia intuetur. et tamen visus sui acies non obtunditur
 nec claritate solaris luminis disgregatur vt dicit
 Ambrosius. dicit etiam Ambrosius. sicut et Aristoteli. li. xx.
 quod quedam species aquile quam vocat almachor est
 acuti visus valde. Et pullos suos vngue suspensos
 radijs solis obijcit et solem aspicere compellit
 et si antequam habeat alas completas et ad hoc eos per-
 cutit et vertit ad aspectum solis. et si oculus alie
 lacrimet ipsum tamquam degeneret vel inficit vel abij-
 cit a nido vel preternit. si autem directa acie solis ra-
 dium viderit ipsum tamquam sibi in natura similem dili-
 git itaque nutrit. quibus autem ita irreuerberata solis
 acie claritatem videat visum tamen a prede aspectus

dirigit et inclinatur vt dicit Gregorius et Aristoteli. li. xij.
 aues inquit vncorum vnguini indigent necessario
 acuto visu quonia videtur cibum suum a loco re-
 moto valde et propter hoc leuat se aquila plus quam
 alia volatilia. hinc etiam in altissimis rupibus ni-
 dificat vbi loci sublimitate ab omnimodo cur-
 su aduersario se tutificat et defendit vbi secundum Gre-
 gorium in altissimis turris residet et tamen postus gratia infi-
 ma ista videt ad altissima se eleuat et ascendit. et
 tamen viso caduere vel predam quam desiderat sit-
 bito yma petit. Est insuper aquila auis difficul-
 ter cubans pullificans et pullos suos nutriens.
 dicit Aristoteli. li. vj. quod aquila ad plus ponit tria
 oua. sed tertium proijcit a nido quam grauius inca-
 bat super ea. et subdit quod illo tempore obilitatur intem-
 tum quod non potest bene venari pullos auium aliarum
 quod tunc incuruatur vngues sui et albescent ale
 sue et tunc nimis grauatur in dando cibum pul-
 lis suis et si contingit aquilam habere tres pullos:
 eijcit vnum de nido suo propter difficultatem nutrien-
 di. sed auis kyni que arabice dicitur cebar nutrit
 pullos suos casualiter ab aquila sic reiectos vt
 dicit idem. Item idem docet quod aquilarum diuerse
 sunt species et diuersimode cubant et nutriunt pul-
 los suos. Nam qui albas habent caudas in earum ci-
 batone plus laborant. quam qui habent nigras minime
 in homini negotio se fatigant. pullos autem suos ad
 volandum iam adultos et de nido elicientes paula-
 tum puocant ad volandum et faciunt eos esurire vt
 auidius eas exequantur in aera propter pastum et
 forsitan si pigritauerint ad exendum percutiunt
 eos cum rostro et subtrahunt eis cibum vt sic cogant
 eos ad exendum. et postquam fuerunt completi in for-
 titudine et in pennis fugant eos a se et non sunt
 propter sollicite super eos propter quandam speciem aquile
 quam Aristoteli. vocet atbat que cogitat de pullis
 suis magno tempore. et quam volat pulli volat cum eis et
 dat eis ad comedendum et quamquam volitat super illos
 curam illorum agens parata ad resistendum alijs
 auibus si forte conuerint ad nocendum pullis su-
 is in aliquo seu ledendum. Hec omnia tagit Aristoteli. in li.
 vj. De aqulis vero dicit vt tagit Gregorius super Job. quod
 quam eius pulliculi receter nati ad capiendum grossi-
 ozem cibum et digerendum sunt inualidi sanguinem
 et liquidiozem humorem prede sue in os suum
 attrahit et fugit et attractum sanguinem in ora pul-
 liculorum vomit et ita reficit eos cibo leuiori quo
 usque inualescant ad sumendum cibum fortiores
 ad hec dicit Augustinus et plinius quod aquila in senectute
 patitur caligines in oculis et grauedinem in alis
 suis. contra quod incommodum instruit a natura
 vt fontem aque scaturientis querat. deinde ascen-
 dit quantum potest per aera donec ex calore solis

et labore volatus stomachus fortius incalascit
 vñ tunc ex calore poris aptis et pennis relaxa-
 tis subito descēdens in fontē ruit. ibiq; mutat
 plumis et purgata caligine in oculis vires reci-
 pit et resumit. Super Ps. etiam dicit idem. qd
 cum senuerit ita indurat et incuruat eius rostrū
 vt vix possit sumere cibum suum. et ptra hoc in-
 cōmodum inuenit remedium. qz petrā sibi que-
 rit ptra quam fortius rostrum pcutit et alludit et
 sic deponit onus rostri et cibum capiens resum-
 ptis viribus iuuenescit. Et sicut dicit plini⁹. aq-
 la sedēdo super rupem vel arbozem ad sol' cla-
 ritatem oculorum aciem dirigit vel post predā
 hincinde circūspicit vel vngues suos inspicere
 nō desistit. fel huius est multum medicinale. qd
 positum in colirijs visum acuit et subuenit cali-
 gini et alijs incōmodis vt dicit dyas. et etiā Co-
 stan. Habet aut aliquas pprietates minus lau-
 dabiles. ē em̄ auis excedēs in calore et siccitate.
 et iō ē animosa et iracunda. quia ita fortis non ē
 nisi in corporib; magne siccitatis. vt dicit aref.
 li. xvj. et auibus innocētibus ē aquila inimica et
 infesta. vnguibus em̄ rapit et pcutit caput auis
 rostro. vocem habet roboantem et generaliter
 omnes aues terrificat. In aspectu em̄ aq-
 uile et auditu terrentur omnes aues alterius spe-
 cie etiam aues prede. Unde dicit plinius qd be-
 rodus et similes aues in die quādo audiunt
 aquilam vix predantur et hoc forsā accidit ex
 timore. Aquilam em̄ in aere tātum rapientes ti-
 mēt generaliter omnes aues minus aut illam q
 rapit in terra. minime autē illam que rapit i aq.
 quia illam nō timent nisi volucres quaz vici⁹ et
 puerfatio ē in aqua tm̄. talis aut aquila multaz
 regenerat a nobilitate aliarum aquilarū que in
 aere vel in terra rapiunt predam suam. timet
 em̄ vulturē. vñ dicit aref. li. xv. qd amachel ma-
 net iuxta mare et iuxta magnos lacus et cibatur
 ex auib; ppe mare qñ ascēdunt ab aqua et si vi-
 derit vulturē veniētē timebit vñ fugit ad aquā
 sed vultur qui ē acuti visus semp volat circa lo-
 cum illū. et si exierit auis de aqua in aerē vel i ter-
 rā statim rapit eam vultur. si ho diu fuerit i aq
 suffocatur. Habet aut aquila vñ pedē clau-
 sum ad modum pedis anseris cum quo se regit
 in aqua quando solet descendere ppter predā
 alium ho pedem habet diuisum cum acutissi-
 mis vnguibus cum quibus predam rapit. Ha-
 bet aut penna aquilina quādam latētem corro-
 suam virtutem vt dicit plinius. dicit em̄ qd pē-
 na aquile posita inter aliarum auium plumas
 corrumpit et corrodit eas. sicut corde facte d i-
 testinis luporum in vigella vel in citbera posite

cum cordis factis de intestinis ouinz eas destrua-
 unt et corrumpunt. vt dicit idem. Aquila socie-
 tatem nō diligit imo fugit vt dicit Arestot. li. j.
 Aues que habent vncos vngues nō ē possibi-
 le qd sint cum aliquibus socioz suozū zc. Item
 vngues habet p mucronibus. et ideo quādo se-
 det super lapidem retrahit eos et quasi claudit
 intra carnem ne eos allidat vel pterat erga pe-
 tram. vt dicit Arestot. li. xiiij. Non insidet auis
 habēs vnco vngues super arbozes v' lapides
 quia natura vnguuium eius est cōtra istas duas
 res zc. Itēz impia ē contra filios suos quando
 eozum visus clauditur cōtra solem qm̄ eos re-
 putat alienos. Item vt ad predam aliarū au-
 um instruat eos et cōpellat. rostro eos pcutit et
 vulnerat. vt dicit Plinius.

De accipitre

Capitulum. ij.

Accipiter ē auis

Accipiter ē auis regia que plus animo qm̄ vnguibus ē
 armata et qd ei in quantitate corpo-
 nis natura tenegat. hoc ei in virtute et audacia
 animi recompensat. vt dicit Isidor⁹. Est enim
 auis vt dicit Isidorus alijs auibus capiendis
 quida a quarum arreptōne accipiter. i. raptor ē
 vocata. Dicit etiā Basilus in exomeris. qd ac-
 cipitres circa suos pullos sunt crudeles. qz cum
 sint habiles ad volādum cibos eis subtrahunt
 et pcutiendo ad modū a quilarum de nidis exi-
 re cōpellant et cogunt. quia eos audere docent.
 et ad predaz excitant ne adulti effecti tepescant
 ocio et magis cibuz querere qm̄ vigori animi cō-
 suescant. vt dicit Beda et Ambro. Sunt eniz
 quidam accipitres predones aeris tm̄. quidam
 ho terre tm̄ sicut et aquile vt dicit Arestot. li. vj.
 Primi aues tm̄ volantes rapiunt. secundi ho
 sedentes in terra pcutiunt et inuadunt. et hos
 colūba discernit sicut de aquila dictum est. Est
 igitur accipiter auis calida et sicca mole carnis
 depaupata. pennaz plumarūq; varietate de-
 corata. strutioni in pennaz decore similima est.
 sed in agilitate et animi magnanimitate omni-
 no impar est. Summa em̄ celeritate nunc in ae-
 re se leuat et ascendit intātum qd ab hominum
 aspectibus se subtrahit nūc subito inferius i p-
 dam ruit. Pectus ho accipitris ē acutissimaz
 modica tamē carne est munitum. Unde dicit
 Arestot. li. xiiij. Quāto pectus eius magis ē acu-
 tum. tāto melioris ē volatus. quoniam si habe-
 ret pectus multum latū moueret multum aeris
 et eēt grauis motus. Carnosum aut nō ē. quia
 acutum ē et rebile eēt si haberet coopertorium

ex multa carne sicut dicit ibidez. Maxima ita
qz est eius fortitudo in pectore et in vnguibus
7 in rostro q̄ statiz petit cerebz p̄cede sue. Et
fel medicinale est 7 vtiliter in oculorū collirijs
admisceat. visum em̄ acuit 7 oculorū albugines
destruit 7 p̄sumit. similiter 7 fimus eius. Habz
aut̄ hoc p̄rium accipiter vt dicit Grego. q̄ in
senectute q̄n̄ sentit se pennaz pondere p̄egra
uari exp̄dit alas suas p̄tra folijs radiorū flante
austro. 7 sic ex repentina aura 7 calore resoluē
te aperiuūt pori quibus apertis excutit alas 7
sic veteres penne exiliūt 7 noue crescunt. et sic
nouitas pennaz ip̄m efficit ad volandū aptio
rem. Duo em̄ sunt genera accipitrū. quidā em̄
est domesticus 7 quidā siluestris. qui domesti
cus est siluestres rapit aues 7 raptas eas domi
no suo derelinquit. siluestris h̄o domesticas ra
pit aues. Indignantis em̄ nature est accipiter
vñ si p̄cedam quā sequit̄ casu aliquo non arri
pit. vix illa die ad manū dñi sui tendit. Opor
tet aut̄ vt accipit̄z dieta sit ordinata sez nec ni
mis tenuis. nec nimis lauta. ex abundantia enim
cibo impinguantur. 7 tūc insolescūt aut pigre
scunt. 7 ad reclinatoriuz redire dedignant̄. Si
h̄o fuerit nimis paucus deficit accipiter viribz
7 efficit̄ impotens ad p̄danduz. Solent etiam
oculi taliū auiū ciliari claudi siue tegi ne nimis
de manu gestantis se efferāt auibz visis ad q̄z
raptum anhelant 7 aspirāt. Et ideo quibusdā
laqueolis illorū pedes illaqueant̄. ne libera ad
quālibet auiculā efferant̄. gestat̄ in sinistra vt
de dextra aliquid recipiat vñ reficiat̄. Seruā
tur aut̄ accipitres domestici vel domiti in mu
tatorijs vt a p̄enis veteribz 7 induratis exone
rent̄. 7 sic in iuuentute 7 decore renouentur da
tur autez eis cibus de aliqua carne aliquantu
lum venenosa vt sic facilius mutantur. Accipi
tres h̄o maxime ledit fum⁹ vt dicit beda. 7 ideo
eorū mutatoria a locis fumosis debēt esse remo
ta ne eorū corpora ex fumi amaritudine ledant̄
7 ne plume ip̄soz ex nigredine fumi inficiātur.
carnibz recentibus 7 sanguinolentis reficiātur.
7 solent eis dari corda auium que predant̄. q̄z
diū viuūt 7 potentes sunt ad p̄dandum a suis
dñis diligunt̄. in manibz gestantur. super par
ticas reponuntur. in pectore 7 in cauda mani
bus replanant̄. cum diligentia nutriuntur. sed
q̄n̄ moriunt̄ ab omnibus inutiles reputantur.
non enim comedant̄. sed potius super sterqui
linium proiciuntur.

De alieto.

Capitulum. iij.

Alietus s̄m glo.

Deut. xiiij. idēz est q̄d falco. auis. s.
p̄cede auida 7 multuz animosa. In
uadit em̄ aues longe se maiores eas pedibus 7
pectore p̄cutiens 7 innadens. Scdm̄ aliq̄s h̄o
alietus est auis paruula capiēs alias minutas
aues vt dicit autor aurore. Obtinet exiguas
alietus corpore vires. Sunt 7 aues minime p̄
da cibusqz suus. Exprimit hic aliquem qui so
los verat egenos. Et s̄m hoc videtur q̄ aliet⁹
idem sit quod nifus paruus. qui gallice dicitur
mufchet vel ipse nifus.

De apibus.

Capitulum. iij.

Apis s̄m yfido.

sunt dicte. eo q̄ sine pedibz nascan
tur. vel ex eo q̄ pedibus alligent se
inuicem 7 p̄nectant. De s̄m yfido. solertes sunt
in gignendi mellis officio. assignatas 7 sibi p̄o
prias incolūt sedes nō vendicātes sibi alienas.
domicilia sua inenarabili arte p̄ponūt 7 ex va
rijs floribus mirabili artificio fauū p̄dunt. ter
tisqz ceris prole nimia castra replent. exercituz
7 regem habent 7 bella mouent. fumū fugiunt
7 ventū et bella. tumultu exasperant̄. Has ple
riqz experti sunt de boum cadauenbz nasci. p̄
his creandis vitulorū occisorū carnes verberan
tur. vt ex putrefacto cruore vermes p̄creentur
7 postea receptis alis apes efficiant̄. sicut scra
briones d̄ equorū carnibus generantur vt dicit
yfido. s̄m aut̄ ambros. in exameron. mirabiles
sunt apum. p̄prietates 7 nobiles. naz apes com
munem habent sobolē. vnā incolūt mansionēz
vñ⁹ porte clauduntur limine. p̄munis est labor
om̄ibz. p̄munis cibus. p̄munis op̄atio. cōis vsus.
p̄munis fruct⁹. p̄munis est om̄ibus generatio.
Integritas q̄z corporis v̄ginalis om̄ibz est cōis
sicut 7 ptus q̄m nullo p̄cubitu miscent̄. nec libi
dine resoluunt̄. nec p̄t̄ q̄tiunt̄ doloribz 7 tamē
maximū filiorū examē p̄stituūt. nā cū alie volu
cres vix in āno singulos educāt fetus apes ge
minos creat 7 duplici ceteris fecūditate p̄pon
derant. Itē apes regē sibi creat̄. ip̄e sibi po
pulos ordināt. 7 tñ licz posite sint sub rege. ip̄e
tñ sunt libere. 7 regē sibi substituūt 7 naturali af
fectu diligūt. 7 summa p̄tentōe defendūt. pro
eo p̄ire pulchz putāt. regi suo tantā reuerenti
am exhibēt vt nulle de suis domibz exire aude
ant nec ad aliquos p̄dire pastus nisi rex fuerit
egressus 7 volat⁹ sibi v̄dicauerit p̄cipiū. Eli
gant aut̄ apes sibi in regem in magnitudine et
specie magis insignem. 7 q̄d in rege precipuuz

est mansuetudine clariorē. nā et si habeat aculeum eo tamen non utitur ad vindicandum. Naturaliter autem apes tanto sunt leuiores quanto ceteris sunt maiores. sed et apes q̄ non obtemperant regi propria condemnatione se mulctant vt aculei sui vulnere moriantur. In apuz vero examie nulla est ociosa. quedam em̄ certant q̄ in bello campestri contra alias apes alie vigilant circa victum. alie futuras explorant ymbres et speculantur concursus. alie ceras de floribus sugunt. alie cellulas nunc rotundas nunc quadratas mira connexionē et equalitate componunt et tamen inter tam diuersa opera nulla alienis laboribus insidiatur. nullo raptu victum querit. sed proprio volatu et labore inter herbas et flores que sibi sunt p̄grua recolligit et requirit. habent tamen apes spicula sua et inter mella fundunt venenum. si ab aliquo fuerint lacessite vitamq̄ suam ponunt ardore vindicte pro domiciliis suoruz defensione. Apis itaq̄ et si infirma est roborē valida tamen est vigore sapientie et virtute cuius fructus omnibus est suavis qui suauitate sua fauces obdulcat et vulnera curat ac interioribus vlcibus infundit medicamentum. **Hucusq̄ Ambrosius.** Sunt et alie proprietates q̄s tangit Aristotiles libro. x. vbi ista interserunt dicit etiam inter cetera q̄ apum operationes inter se sunt diuersimode. quedaz enim adducunt suis aluearibus quo indigent ad preparatiōez mellis ex floribus et frondibus arborum et herbarum et precipue in quibus est glutinositas. et illiniunt ex eo superficiem aluearis. et hoc faciunt propter nocentia animalia. et si introitus aluearis fuerint nimis ampli strictificabunt eos deinde congregant mel. et primo incipiunt facere domos in quibus habitant reges deinde alias domos in quibus habitant alie apes aluearia custodientes et accipiunt ceram ex floribus et p̄gregant ipsam cum pedibus anterioribus deinde mittant eam ad pedes medios deinde ad coras pedum posteriorum et post volant cum ipsa. et tunc manifestatur ponderositas in ea et cum volat apis nō tangit flores diuersos nec dimittit vnū florez et vadit ad aliū q̄ diu ibi inuenit quod sibi necessariū est et utile. Sed colligit ex eo quo indiget et tunc redit onusta ad locum suum. qualiter autem mel recolligant et que sit mellis propria materia non possumus leuiter distinguere sensu. frequentat autem libenter folia et flores oliue et manet super ipsam longo tempore propter s̄ssitudinē foliorum. Quando autem rex earū nequit volare tunc ferunt ipsum turba apū. et si fuerit re-

ctor viuus mares erunt in vna parte et femine in alia. Si ho fuerit mortuus mares erunt cum feminis in domibus et femina rectoris ē dupla ad alias et habet acutiorē aculeū q̄ maioribus et multi de maribus carent aculeis et volūt quasi pungere cum aculeo et non possunt. Rectores autem duoz sunt modorum. vnus est niger et alius est rubeus. et hic melior est. et est apis bona parua rotunda in se densa constricta in medio quasi cincta mediocriter villosa. et differunt apes in pascu. quia quedam pascuntur floribus ortalanis et sunt diuerse ab illis q̄ pascuntur in arboribus montanis. naz ille que pascuntur in arboribus montanis minores sunt alijs et fortiores et plus patientes laboris. Itē apes sedent super aluearia et suggunt quod ē superfluum in fauis. et dicitur q̄ si non facerēt hoc generaret ex eis aranea et morerētur apes quando autem modicum est de melle in domibus deferunt eas et pugnant cum illis qui volunt extrahere mel et propter hoc vident sepe sedere super foramina quasi parate ad resistendum et pugnant breuiores contra longiores pugna forti quando multum comedunt de melle et laborant eicere eas de aluearibus que non mellificant nec laborant. Item reges non apparent extra aluearia soli nisi magno stipatu apū et ipse in medio earum est. et exitus eius est ante exitum pullozum apum tribus diebus. dein de exeunt apes pauce et volant circa aluearia et diuidunt se p̄ cateruas et vadit cum quolibet rege caterua vna. et si contingat q̄ esset vna pars apū aduersus alias tūc ille pauce relidue vadit ad aliū regem et dimittit suū primū regem. et vadit ad regē possidentē plures et si rex quē dimiserūt insequat eas intericiūt ipsum. Itē q̄ apes pungūt cito p̄ moriunt si totuz infixerint et nō retraxerint aculeū suū. q̄ impossibile est totū aculeū exire nisi cū eo exeat intestinum. Rectores aut apum raro pungūt. et si aliq̄ apis moriat in alueari extrahunt eas relidue. q̄ hoc animal valde ē mundū plus q̄ alia animalia et p̄pter hoc eiciūt sterces suas in volado et nō in alueari suo. quia fetidus odor grauat eas. Similiter ventus debent tegere orificium aluearis ne intret ventus ad eas. quando autem aluearia efficiuntur aliquo casu fetida de relinquunt ea. et si contingat eas ibi morari ex fetore infirmant. q̄ etiā nimis q̄escūt infirmant et eiciūt ociosas et puenit eis in hyeme locus calidus et in estate locus frigidus. et si homo dimiserit eis multum de melle non multum p̄ operabunt. et si modicus. segnescent ad operandum

mel. et propter hoc debet custos dimittere de melle fm multitudinez apum. et si defecerit eis mel ad comedendum debet eas pascere ficubz et alijs dulcibus ne moriantur. Itēz quādo cōtendūt inuicem intra aluearia signūz est qd volunt discedere ab alueari. et ideo dīz custos irrorare vinum dulce intra aluearia et tūc manebant hucusqz. *Arif. li. viij. sine. ix.* Itēz idem li. iij. apes nō faciūt strepitū nisi volando et extēdendo et p̄trahendo alas suas p̄ ac̄rē cadentē inter alas et corp⁹. Itē posteriores pedes apū sunt maiores q̄ anteriores p̄pter ambulationē et vt cito eleuent a terra cum voluerint euolare vt dicit idem li. xiiij. Itē accidit apibus infirmitas q̄ ab *Arif. li. viij.* dicitur cabizom ex paruis vermiculis q̄ generant in aluearib⁹ ex corruptis fauis et qn crescūt illi vermiculi faciunt texturā simile texture araneaz et dominantur sup totum aluear. et ideoz putrescit mel et egrotant apes vel moriunt. Itē idem li. xvij. apes nō generant ex coitu neqz ex diuersis generib⁹ coeantib⁹ neqz ex opibus p̄ coitū. In ānis autem pluuiālib⁹ multiplicantur apes valde siue pulli apum. q̄ p̄pter humiditatē multiplicātur sup fluitates in corpibus. In annis autē tēpate p̄plexionis pulli apuz diminiūt vt dicit idem. Itē in dietis particularib⁹ dicitur. apes flores amygdalinos pascentes faciunt mel magis r̄patū et magis saporosum minusqz acutū sed spūaliū membrōz maxie mundificatiūz. apes hō absinthēū pascentes et alias herbas amaras faciūt mel sed min⁹ dulce. est tñ multū mundificatiū opilatōnis splenis et epatis apertium et ydropicōz iuuatiūz. et morsus rabidicanis curatiū. quere infra de melle in tractatu de liquorib⁹ alias p̄prietates apum in litera. *A. in tractatu de animalib⁹ fm p̄m et auic.*

De bubone.

Capitulum. v.

Bubo a sono vocis nomen h̄z vt dicit *Isid.* Est autē auis feralis onustaqz plumis h̄ graui semp̄ detenta pigricia. debilis est ad volandum. in sepulchris die et nocte versat semp̄ cōmorās in cavernis. deinde apud angures malum p̄tendere fert. Nam in vrbe visa solitudinem p̄tendere asserūt vt dicit ideoz. *De bubone dicit Arif. li. viij.* Monedula inquit pugnat cū bubone qm̄ debilis ē visus bubo apud meridiem. *Clari⁹* nanqz videt de nocte q̄z de die. et p̄pter hoc capit monedula que est auis cornini generis bubonis oua comedit ea de die. et bubo comedit oua monedule d̄ nocte. quia bubo

fortior est de nocte q̄z die. et monedula fortior est de die. et alie aues volant in circuitu bubonis et deplumant ipsum et propter hoc aucupes cum eo deprehendunt alias aues. pugna autem istarum auium sicut et bestiarum non est nisi p̄pter cibū et mansionē cui⁹ frequens volatus de nocte p̄elagiū est mortis fm augurum coniecturā. bubo ltercoribus et alijs inimū dicijs pascit ab alijs volucrib⁹ hoc odio habetur. templa frequētat nocturno tpe vt de oleo lampadū faciet. in plumis tñ et in rostro quib⁹ prede similis esse videt. sed in animositate penitus est dissimilis et in virtute. qn̄ ab amb⁹ impugnat in supinū se vertit et rostro cui⁹ pedib⁹ se defendit. mures et vesptiliones venat et comedit. de nocte euagat et circūuolat. d̄ die hō in parietum rimulis se abscondit.

De columba.

Capitulum. vi.

Columbe sunt dicte a calore colli eo qd eaz plume in collo colore multiplici sunt resperie vt dicit *Isid.* Sūt autē columbe aues mansuete hoīm frequentā et p̄ortium diligentes et in eaz multiplicatōne p̄uersantes quas antiq̄ venereas nūcupabant eo qd frequentent nidos et osculo p̄cipiant et veneri multū vacant. Et iō colūba dicitur quasi colens lumbos vt dicit *ysid.* nam columbe ouant omī tpe et faciunt pullos cū fuerit eaz mansio calida et fuerit eaz abus parat⁹. meliores autē faciūt pullos in autūno q̄z in vere vel in estate p̄pter copiaz vict⁹ vt dicit *Isid.* dicit *Arif. li. v.* columba. auis ē voluptuosa. de natura hō columbarum. est qd sese osculant ante coitū et masculus senex non pōt coire tamen non cessat osculari et femina multotiens saltat sup feminā cū nō sit masculus. et hoc facit cū osculat et nō eiciūt semen ex tali autē coitu faciūt oua aliqñ nō pullinātia sicut sūt oua venti. et omēs aues q̄ similes sunt columbis ouant in vere bis vel ter et faciūt duo oua sed nō ouāt tercio nisi qn̄ corrumpitur semen. Itē idem dicit libro. vi. Columbe inquit p̄ maiorī parte pullificant marem et feminam. et primus pullus est masculus et aliquando exit vnus pullus vno die et alius alio die. et masculus cubat de die oua et femina de nocte. et primum ouum complet se et funditur in. xx. diebus. et columba primo penetrat testam et p̄t diuidit illam. et masculus et femina calefaciūt pullos in vno tempore. et femina est magis sollicita circa pullos q̄ masculus. et decies in anno ouant et quandoqz vndecies sicut in egypto

pto 7 masculus coit cum femina p^o annū. **I**tes
idei li. viij. cum pullificat columba statim ma-
sculus regit pullos 7 si femina tardat venire ad
pulos ppter dolorem partus peccit eā masculus
7 cogit eā ponere sup pullos. et cuz crescūt
pulli vadit mascul^o 7 fugit terrā falsam. et illud
quod fugit ponit i ore pulloz vt assuescat eos
cibo. **C**uz aut mas vult eijcere pullos de nidis
coit cū ipsis. **I**tem columbe habent p^ouū sicut
et turtures. qz caput suuz nō erigūt qñ potant
quousqz eis sufficiat haustus pot^o. viuūt autē
columbe 7 generaliter cubant vsqz ad annos.
xv. **H**uculqz arif. **P**roprietates aut colūbarū
vsuales 7 multū notastangit glo. sup verbum
illud. **O**culi tui columbarū. **C**ant. primo. **C**olū-
ba inquit felle caret. rostro nō ledit nisi parem
suum forte. in cauernis petrarū nidificat aliēos
pulos nutrit. columbas alias erātes associat
et recolligit. iuxta fluēta manet meliora grana
eligit. gemitū p cantu reddit. gregatim volat 7
societate diligit. alis 7 rostro se defendit. cada-
nera et alia immūda nō comedit geminos pul-
los nutrit sup fluēta residens. vmbriam acci-
pitris de longe venientis inspicit quaz videns
statim ad interiora foraminis fugiēs se abscon-
dit sicut dicit glo. ibi. **O**culi ei^o sicut columbe
sup riuos aquarū zē. **C**an. v. ca. **E**t vt dicit i vi-
atico **C**onstā. sanguinē hz medicinalēz. **D**icit
em q sanguis eius sub dextra ala extract^o 7 ca-
lidus oculis imposit^o seu instillatus dolore mi-
tigat 7 sonat obtalmiam oculoz. **F**imū hz ar-
dentem quē de nido eijcit 7 pullos vt eijciāt in-
struere p̄suevit vt dicit arif. **C**olumba pacis ē
nuncia simplicitatis forma. natura mūda. pro-
le fecunda. pietatis emula. societatis amica. in-
iurie immunoz. que quāto est pennosior tanto
fecundior inuenit. vñ columbe habētes pedes
pennatos fere pullificant omni mense. **E**st autē
colūba naturaliter timida. raro secura. nisi qñ
do ē in foraminē petre. ibi aliqñr req̄scit. **E**st aē
obliuiosa. 7 ideo sublatis pullis damni sui im-
memoz nidificare et pullificare in eodē loco ite-
rum nō obmittit vt dicit **I**ero. **I**tem stulte est
curiosa. nam sedens super arborē circūspicit. et
ad quam ptem velit tendere deliberans colluz
vndiqz circūflectit. sed sepe duz de volatu de-
liberat. ante q̄ arripiat volatū sagitta eā trās-
uolat. et ideo oppositum non pficit. qz qd̄ diuti^o
fieri p̄posuit in tempe p̄gruo nō perfecit vt di-
cit **G**reg. **I**tem vt dicit in dyet. p̄ticularibus.
Caro colūbina dura est ad digerendū 7 visco-
sa. vnde grossum dat nutrimentum maxime ca-
ro pulliculozum. sed quando volare incipiunt

ratione motus et laboris multum amittunt de
illa gravitate et fit caro leuior 7 acceptabilior
ad digerendum. quanto autem vestitior tan-
to durior 7 peior ad digerendū. et illaudabili-
us generat corpori nutrimentum. **I**tem colum-
ba aliquando inuenitur domita que ad dece-
ptionem siluestrium est instructa. nam siluestri-
bus se associans ad rethe eas ducit. vt cauti^o
eas decipiat cum illis intrat aucupis rethe 7
uolui se permittit sub amicitie specie quasi ad
pascua eas allicit et sic pascendo ad laqueuz et
interitum eas trahit. **I**tem in egipto 7 in syria
instruitur columba vt litere sit gerula. 7 provin-
cie ad proninciam internuncia. naturaliter em
diligit locum et mansionem vbi primitus ē nu-
trita. 7 quantumcunqz deferatur ad longinqs
partes semper redit ad propria si liberati fue-
rit restituta. **T**ali autem calumbe cautius solz
alligari litera sub ascella que dimissa eleuat se i
aera et nunq̄ cessat donec redeat ad sue nati-
uitatis prima loca. sed quandoqz cognoscitur
ab hostibus et sagitta impeditur. et pro literis
quas defert interficitur 7 vulneratur. et sic non
sine periculo est baiula litere. quia frequenter
litera sic portata est causa vel occasio mortis.
sue. **D**e coturnicibus. **C**apitulum. vij.

Coturnices sunt
quedam auicule quas greci ortigi-
as vocant. eo q ferunt in ortigia in
sula primo vise vt dicit yli. **H**e aues certa ha-
bent adueniendi tempora. gregez faciunt 7 du-
cunt. accipitrem timent. 7 q̄ diu accipitrem vi-
dent tamdiu de terra non surgunt. ideo etiā or-
tigometra dicunt. habent autem he aues du-
ces sicut et grues. **E**t ideo quia timent accipi-
tres. cura est eis sollicitare duces per quos ca-
uent propria discrimina ne ab accipitre capiā-
tur. **H**ec sola auis morbum caducum patitur
sicut 7 homo 7 passer. **D**are transiens cuz las-
satur in aquam descendit et vnam alam erigēs
velum sibi facit. cibos gratissimos habet semi-
na venenosa propter quas causas veteres eas
vesci prohibuerunt. **E**lleborus enim est cibus
coturnicum qui si ab animali in multa quanti-
tate sumatur perniciosum est. nam cum anima-
lia latas habent venas per quas defertur fumus
vi ellebori cor subito in frigidatur et mortificat
Coturnices autem venas habent strictas cir-
ca cor. et ideo fumus venenosus non habens li-
berum transituz in stomacho remanet 7 ibi di-
geritur et subtiliatur vnde non leduntur. **C**o-
turnices autem vulgari sermone crebros vo-

camus a veloci cursu. citissime enim currunt super terram. spem autem suam diligunt tales aues. et ideo vociferando mutuo se requirunt ut dicit Ambrosius.

De ciconia.

Capitulum. viij.

Ciconia vel ybis

est auis fluvialis que seipsam purgat rostro suo. quia quoniam ex ciborum multitudine sentit se gravatam aquarum marinam intra rostrum recolligit quam per annum ad interiora infundit. que remolliendo cibi compacti duriciarum mordicando intestina superflua eicit et emittit. Hec auis serpentum ovium vescitur et ea gratissimam escam deferens pullis ut dicit Isidorus. et dicitur ciconia quod ciconia. quod percipiente rostro quasi cum cana sonum facit ut dicit idem. veris est nuncia et in suo aditu predicat novitatem temporis. serpentibus est inimica. rostro enim eos percudit et interficit. et quandoque devorat et reglutit. humanas frequentiam et societatem diligit. et ideo nidificare super domos ab hominibus inhabitatas consuevit et nidum suum primum nisi fuerit coacta defacili non dimittit sed in suo recessu propter hyemem terra replet nidum suum et cum luto virgulas nidi et spinas propaginat ne aliquis ventus tempestuosus ipsum in hyeme deviciat aut dissolvat. In reditu autem suo in vere eundem locum occupat et ab alijs nidum occupare volentibus protegit et defendit. vivente femina mas causa coitus cum alia se non associat. sed quo ad nidum et generationis affectum femine fidem servat in qua si masculus aliquo casu adulterum percubitu suspenderit. ultra secum non cohabitavit. sed rostro si potest eas transverberat atque necat ut dicit Isidorus. Aliter quod in nido mas feminam non calcet et in cubando super ova mas cum femina vices servat. pullos suos miro affectu diligit et custodit et ex assiduo cubitu super eos plumas perdit. pater quando est in pascuis mater in nido residet et converso. quando revertitur mas enolat femina ad pasqua et masculus nidum fouet ut dicit Ambrosius. ciconie maria transvolant et collecto agmine ad calidas regiones simul volant. In suo autem discessu comites habent cornices que ipsas precedunt et quasi ciconiarum ducatum prebentes. propter aues infestas eis pro viribus se opponunt ut dicitur in exameron. Quavis autem venenosa comedat ut ranas et serpentes et hominibus. venenum tamen naturam earum non superat nec immutat. ideo eis est refectio et nutrimentum. quod hominibus et alijs animalibus est venenum vi enim caloris qui in eorum interioribus dominatur virtus veneni extinguit et superatur. Apul-

lis suis in senectute pascuntur. nam eximia illis circa filios est pietas. et ideo quantum tempus expendant in fetibus educandis. tantum ipse a pullis suis vice reciproca nutriuntur ut dicit Ambrosius. quando pro pulli nascuntur. crura pedes et rostra habent ad modum cigni valde nigra. sed deposita statim nigredine. rubere tanto plus incipiunt quanto quotidie plus senescunt.

De cornice.

Capitulum. ix.

Cornix est auis

annosa que apud Latinos greco nomine appellatur. quas aiunt augures hominum curas agere insidiarum vias monstrare. futura predicere. sed magnus nequas est credere quod deus consilia sua cornicibus manifestet ut dicit Isidorus. his inter multa aruspicia tribuit ut etiam pluvias prentendunt vocibus iuxta illud. Hinc plena cornix pluviam vocat improba voce. Est autem auis garula et impia. et incolis ubi habitat nociva ut dicit idem. Immundis pascit et venenosis. diutissime vivit. propter senectutem in pluma albescit. sed in carne intrinsecus quanto vivit diutius plus denigrescit. Vulpem pro ceteris animalibus odit propter nimum et accipitrem perfligit ut dicit Isidorus. Est enim auis improba aquile et alijs prode aibus importuna. nam aquila quas tangere formidat garritu et volatu insequitur et infestat. sed de sua improbitate non semper lucem portat. quod post longam aquile dissimulationem aliquando ab ea rostro percudit aut interficit quoniam ei plus debito appropinquat. De cornice autem dicitur in exameron. quod cornices ciconias perducunt et dirigunt. et velut quibusdam turmis eam stipantibus. eis turmatim se adiungunt et contra alias aues ipsis ciconiarum infestas dimicantes. proprijs periculis aliena bella suscipiunt. cuius iudicium est quod in illo tempore intervallo quo ciconie solent recedere non reperiunt in locis consuetis residere et quia cum vulnere revertentes. manifesta quadam sanguinis voce ceterisque indicibus gravem se certaminum ostendunt conflictum subijisse. Item ibidem dicitur quod admiranda est huius auis clementia. nam cum parentes per longam senectutem plumarum tegmine et alarum regimine nudari contingit. cornices iuniores proprijs pennis eos fouent et collecto cibo pascunt. quoniam etiam parentes earum senescunt. eos fulcro alarum suarum subleuant et ad volandum excitant ut in pristinos usus membra dissueta renocent et reducant

De corvo.

Capitulum. x.

Cornu⁹ siue corax
 a sonu gutturis nomen h3 vt dicit
 ysi. Cornus pulloz ora suoz byan-
 tia respicit quib3 cibum prius nō ministrat nisi
 prius p pēnaz nigredinē ppri3 coloris similitu-
 dinem recognoscat. Postq3 x̄o nigrescere in-
 spicit totis suis viribus deinceps eos pascit vt
 dicit idem ysi. Dicunt aut pulli coruoz roze ce-
 lesti vesci q3 diu beneficio etatis non habent ni-
 gras plumas. non em prius escis sc3 cadaueri-
 bus fetidis sed rois celestis bñficio sustentan-
 tur vt dicit aug⁹. Petiit em coruus in cadaue-
 ribus mortuoz loca occulta vt dicit ysi. et est
 auis clamorosa 7 diuersas format voces. sol⁹ ei
 inter aues seragintaquatuor habet vocis mu-
 tatōnes vt dicit fulgentius. Est etiaz auis do-
 losa res furtiue subtrahēs reponēs in locis ab-
 ditis et abscondens. Est etiam immunda auis
 cadaueribus insidens 7 ex venenosis et rebus
 immundis cibū querens. Et fm angures quā-
 dam vim presagij 7 diuinationis habens. Et
 ideo apud gentiles cornus inter volucres fuit
 appollini psecratus vt dicit Marcius. De cor-
 uo aut dicit Aris. li. vj. q3 femine coruozum cu-
 bant super oua sole. e. masculi deferunt eis ci-
 bum. 7 pullificat plures pullos 7 cubat diebus
 viginti et tercijc aliquos. ppter multitudinē. qz
 aues que multos pullificant aliquos eijcunt a
 se. Item dicit idē li. viij. Cornus niger pugnat
 cum asino et thauo 7 volat sup ipsos et nocet
 eis pcutiendo cum rostro et pūgit oculos ipso-
 rum. Item ibidez Cornus niger est amic⁹ vul-
 pis. et ppter hoc pugnat cuz acelon 7 alijs be-
 stijs vt iuuat vulpem. Item ibidem. Corui pu-
 gnant pugna forti 7 pcutiunt se ad inuicē cum
 armis. i. cum rostris vnguib3 et alis suis. vict⁹
 obedit victori victoria forti. hucusq3 aris. Itē
 solus cornus in medijs estinis feruoribus ptra-
 naturā aliaz auiu ouat 7 pullificat fetus suos.
 vñ Petroni⁹. Cornus maturis frugibus oua
 defert 7 cetera.

De cigno.

Capitulum. xj.

Cign⁹ latine olor
 dicit grece. eo q3 totus albus sit i-
 plumis suis. nulli enim inueniūt cin-
 gnū nigrū. Olor aut grece totus dicit latine vt
 dicit ysi. cign⁹ aut a canēdo ē dictus. eo q3 car-
 minis dulcedinē modulatis vocib3 fingit. Itē
 aut canit dulci⁹. qz collū longū 7 reflexum h3 7
 necesse ē eructuantē vocē p longū et flexuosū
 iter varias reddē modulātōnes. Fertur aut in

yporeis partib3 p̄cinentib3 cytharedis cigni
 pullos euolare de nidis 7 apte ad modū p̄cine-
 re vt dicit ysi. Scdm aut mar. 7 ambro. Nau-
 te bonū presagū euent⁹ reputant. q3 cigni scilz
 in nauigio obuiant sicut ait Com⁹. Cignus in
 auspicijs semp letissim⁹ ales. hūc optant naute
 qz non se mergit in vndis. et ideo appollini fuit
 psecratus vt dicit mar. In alis autez maxima
 est fortitudo. Cignus qn est in amore querit fe-
 minā et ei p pplexionē colli blandit. et qsi eam
 trahit ad se 7 p̄iungit collū suum collo femine
 colligando. post coitum x̄o femina pcutit ma-
 rem 7 fugat ipm. balneat aut se masculus post
 coituz. silr femina anteq3 cibū sumat. Instan-
 te aut morte penna infixa cerebro canit et ptra
 alioz animantiū p̄suetudinē. p gemitu cantuz
 reddit vt dicit ambro. plumā h3 candidissimā.
 omni nigredine vel colore aliquo impmixtā car-
 nem x̄o habet nigram 7 ad digerendū duraz.
 rostrū cū quadā tuberositate visum ab olfactu
 7 gustu distinguente collū h3 intrinsecus valdē
 nigrū. 7 interi⁹ densatum cū quo collo in p̄fun-
 dum merso cibū suuz querit 7 incidit. dū sit in-
 ter pisces nutritus ipsos nō comedit. ido si pa-
 nis vel esca sibi. p̄iecta fuerit. piscib3 ipm sequi-
 tib3 ipse cedit. de herbis 7 radicib3 victū suum
 querit. pedes h3 nigros latos 7 clausos natati-
 oni valde aptos quoz vno vti⁹ p remo in na-
 tando. alio p gubernaculo se regēdo. Stagna
 et lacus inhabitat. 7 secus aquas nidificat. vbi
 sup pauca ligna p̄iecta sup oua cubat 7 pullifi-
 cat. pullos sollicitē nutrit 7 educat 7 eos rostro
 alis 7 sibulo. p̄tegit 7 defensat. et si quis aduer-
 sus eos appropinquauerit inter pullos 7 appro-
 pinquātib3 opponere se 7 inē ponere non cessat.
 Auis est magne carnositatis 7 ponderositatis
 corpis. 7 ideo quietem diligit 7 raro volat. vo-
 lant aut cigni siluestres volatu forti collis extē-
 sis 7 pedib3 ad posten⁹ applicatis. s̄ nō sunt tā
 magni corpis nec tante pinguedinis sicut sunt
 vomiti qui iuxta hominū habitacula sunt nu-
 triti vt dicit Marc.

De culice.

Capitulum. xij.

Culix est musca
 modica ab aculeo dicta. eo q3 sāgu-
 nē sugit. h3 aut in ore fistulā ad mo-
 dū stimuli q̄ carnē terebat vt sanguine3 bibat
 vt dicit ysi. Reputat aut int⁹ volatilia sic 7 apis
 cū tñ corp⁹ vernis hēat plures pedes habētis
 eo q3 alas hēat quib3 volat. Generat at ex va-
 pouib3 putridis de cadauerib3 ac palustrib3 lo-
 cis 7 corruptis generatis. ex p̄tinua alaz repli-

causa percussione in aere strepitum generat et quasi stridet super cadauera et vlcera libenter residet. equis et vlcerosus valde nocet. strepitu et morsu dormientes infestat et a requie eos arceat de nocte maxime circumvolat et membra quibus insidet terebrat atque mordet. lucipeta est. quia lumine libenter videt unde minime caute in candelam vel in ignem irruens se ob auiditatem luminis videndi obire sepe solet. yrundinibus pascendis summe valet culices enim in aere pda gratissima reputantur. Dicunt autem culices sciniphes. id est musce minutissime. hanc aculeis pmolesce. scines enim grece musca dicitur latine unde et dicitur scinomia musca canina. et hinc muscis terra egyptiorum percussa est ut dicit ysa. Est autem cinomia generis pessimum muscarum magni corporis et lati ventris respectu muscarum aliarum et parui volatus. sed magne tenacitatis et adherentie in membris animantium in quibus insidet. In villis enim et pilis animalium et maxime canum se immergit. et ibi se occultas fugit sanguine atque bibit intantum quod carnem vlcerat et corrodit ut patet in antiquorum canum auribus quas corrodunt et vlcerant tales musce. unde non est mirum si tales musce sint multum fetide que ex tam fetidis et corruptis humoribus sunt nutritae.

De cicada.

Capitulum xiiij.

Qucada acanedo

Est dicta eo quod in exiguo gutture suo dulcem facit melodiam vel miram facit cantilenam ut dicitur in exameron. hec in medio estu quando arbuta meridianis caloribus rumpunt. tanto cantum resonat clarior quanto spiritum aereum tunc temporis attrahit clarior. deinde si quis cicadas profundat oleo statim necantur eo quod obstructis poris spiramen aereum haurire non valent. si quis statim his acetum superfundat. ilico reuiviscunt. eo quod vis aceti aperit poros qui ex olei confectione obstruebantur ut dicit ambrosius.

De fenice.

Capitulum xiiij.

Fenix unica dicitur

esse avis. et in toto orbe terrarum singularis unde et laici mirantur. unde et apud arabes ubi nascitur fenix. id est singularis nuncupatur ut dicit ysa. de hac aue dicit philosophus quod fenix est avis sine pari vivens. CCC. vel quingentis annis. quibus completis cum suum sentit defectum nidum facit ex lignis aromaticis et multum siccis que in estate ex fervore solis flante fauonio accenduntur quibus iam accensis sponte nidum ingreditur et ibidem inter ligna ardet.

etiam incineratur. ex quo cinere infra triduum quidam vermiculus nascitur qui paulatim plumas recipiens in volucrum reformat. Idem dicit Ambrosius in exameron. de fenicis humore siue cinere novus surgit. paulatimque adolescit et processu temporis alarum induit remigia atque in avis specie reparatur. Est autem avis pulcherrima. pavoni in plumis similima solitudine diligens. granis et fructibus mundis cibum querens. de qua narrat alanus quod cum Onias summus pontifex in eliopolitinate egypti templum ad similitudinem templi hierosolymorum edificasset. primo die azimorum cum multa ligna aromatica super altare congregasset et ignem ad offerendum sacrificium succendisset descendit in medium rogi talis avis que in igne sacrificij statim in cinerem est redacta remanente autem cinere et cum diligentia custodito de precepto sacerdotis et reseruato infra triduum quidam vermiculus de predicto cinere est creatus qui tandem recipiens formam avis ad solitudinem evolvit.

De grue.

Capitulum xv.

Grus de propria

voce nomen accepit tali enim voce sonat ut dicit ysa. Est autem avis alarum magnarum et fortis volatus. aeris alta petens ut videat quas velit pergere regiones ut dicitur in exameron. Est enim avis diligens suam speciem et in societate vivens habens regem et ordine literato volans ut dicit ambrosius. Ducit autem agminis quasi instigando et arguendo voce ad rectos volatus cogit agmina. et si forte raucescat succedit alia grus que supplet idem officium. grues autem voce preconis terram petunt ut quiescant et cum sederint ad custodiam sui vigilias ordinant ut alie secum rursus quiescant. Vigiles autem super unum. crux stant directe et lapillum tenent in pede altero a terra suspeso vel elevato ut si casu aliquo dormierint per casum lapilli excitentur ut dicit aristoteles. Itaque sunt grues in iuvene cinerei coloris. sed in senectute quanto diutius vivunt tanto plus nigrescant et si que illarum a societate oberauerint vociferando perditas socias aduocant et requirunt. Grues etiam quando supra se venientem herodium vel accipitrem percipiunt rostra sua superius engunt et pat possunt cum rostri acuminem se defendunt.

De gallo.

Capitulum xvi.

Gallus a castrati

one est vocatus. Inter ceteras tñ
ques huic soli testiculi abscinduntur.
veteres em̄ abscisos gallos vocauerunt vt dicit
ysi. De gallo dicit plini⁹. xxix. li. ca. iij. Carnes
galloꝝ crude & calide apposite sup̄ morsum ser-
pentis demūt venenū. Et ad idez valet ei⁹ cere-
bz ī potu sumptū. si q̄s ei⁹ pinguedine vel vitel-
lo inunct⁹ fuerit. a pant hens & leonib⁹ tut⁹ erit.
Si auro liquefcenti ossa galloꝝ vel gallinarū
pmiscēt. psumunt illud in se vnde et os galli-
naceum auri est venenū. & hoc est miruz. Gall⁹
itaq; est auis calide & sicce pplexionis. & iō mul-
tum hz audacie & animositatis ppter qd̄ cōtra
suos aduersarios pro suis vxoribus audacter
pugnat. et rostro ac calcarib⁹ aduersariū impe-
tit & lacerat obtenta victoria statim cantat. an-
teq; aut̄ cantet alis se verberat et seipm̄ feriens
ad cantandū reddit aptiorē. In pfundioribus
horis noctis cantū solet emittere clarioꝝ & va-
lentiorē. sed circa temp⁹ matutinū vocem for-
mat leuiorem vt dicit Ambro. cristā rubeā ge-
stat in capite p̄ corona qua amissa pdit audaci-
am et ad aggrediendū aduersariū ipsum efficit
segniorē zelat et diligit vxores suas. et inuēto
cibo voce quadam eas puocat & sibi subtrahit
vt eas reficiat atq; pascat. pinguiorē et teneri-
orem quam plus diligit. secū quietis gratia vi-
cinius collocat. & ipsius pntiaz circa se plus af-
fectat. de mane cū ad pastum euolauerit. latus
suū lateri ipsius primo applicat & p̄ quosdā nu-
tus ipsaz ad sui copulā allicit & inuitat. & p̄ ip̄a
tanq; zelotipus specialiter pugnat et appro-
pinquātes gallos rostro & calcaribus a se fugat
rostro impugnando terā pcutit & plumas cir-
ca collū erigit. vt se audacē faciat & pēnas cau-
de quantum pōt sursuz ac deorsuz eleuat vt sic
apt⁹ ad plū se accigat lapidē preciosū nomie
allectriciū calcedoneō eo similit̄ gignit & por-
tat. quē rūne lapidis vt credūt quidā leo timet
& abhorret & maxie si fuerit alb⁹. albū ei gallū
leo formidat vt dicit plini⁹. Rostro & pedib⁹ vi-
ctū querit. paleā & puluerē sulcat & reuersat & i-
uēto grano ad gallinas vociferat & eas vocat
timet etiā gallus aquilam & accipitres p̄dones
terre. q; tales p̄de aues volucib⁹ in terra de-
ambulātib⁹ insidiant. & ideo cū gallus sit valde
acuti visas vnū oculū p̄ victū q̄rendo inferius
deprimat. & aliū sursum ad aera dirigit vt adue-
tum aq̄le vel accipitris p̄caueat. qm̄ cū venien-
tem a remotis viderit statim ad gallinas vocif-
ferat et fugiens in domib⁹ rupib⁹ ac sepibus se

occultat vt dicit idem. Deceperit⁹ etiaz gallus
ouat in vltima senectute et facit quedam oua
pua multum rotunda & q̄si linida vel crocea. ex
quib⁹ si ab aliquo verme venenoso in dieb⁹ ca-
nicularib⁹ foueant basilise⁹ p̄creat vt dicit Be-
da. De gallis dicit Const. galli iuuenes durio-
res sunt ad digerendū minorisq; humiditatis
q̄s gallina. caro eoz quiddā vitrositatis hz. sed
q̄n coquit soluit. vn̄ si vetus gallus p̄iectis in-
teriorib⁹ de semine croci orientis et polipodio
impleat et quinq; libris aq̄ coquat donec aq̄
fere p̄sumat sit vtilim⁹ colerā babātibus passi-
onez. viscosos & fleumaticos purgat humores
melancoliā patientib⁹ subuenit. grossiaz stoma-
chi ventositatē excludit. dolorē mitigat. timo-
rem & dolorē arteriaz curat. valet p̄tra erati-
ce febris p̄licitatem vt dicit idem.

De gallo gallinato als. tio. Capitu. xvij.

Gallus gallinaci

us gall⁹ ē qui ppter abscisioneꝝ te-
sticuloꝝ effemiat. more em̄ alioꝝ
animaliū castratoꝝ totus in pplexione mutat.
cristam em̄ pdit. audaciā deponit. vocē et can-
tū amittit inter horas noctis nō discernit. alis
se nō pcutit nec ad pugnā se accingit. sup̄ oua
aliena cubat ac si esset gallina officū femine af-
sumens pullos alienos nutrit & circūducit. vocē
etiam galline simulat & crocitando voce rauci-
da pullos vocitat. gallinis se associans cum eis
eaz escam comedit & deuorat. sed eas non refi-
cit cum eis impinguat. sed eas nō impinguat.
Est aut̄ gallinacius timidioris animi q̄s gall⁹ &
carnis humidioris et mollioris et pinguedinis
maioris ac plume laxioris cui⁹ pedes quando-
q; frangunt vt cubare sup̄ oua cogatur cuius
calcaria vel hebetant vel cadūt. cui⁹ pedes col-
ligant post impinguationē & de p̄sso capite ad
terā ad for̄ erectis pedibus deportat de gal-
lo tamen castrato dicit Constā. carnes inquit
castrati galli omniūz volatiliū carnibus sunt
conuenientiores. laudabilis enim generāt nu-
trimentum et sanguinem meliorē. cerebella eo-
rum cerebellis auium aliaz sunt vtiliora.

De gallina. Capitulū. xvij.

Gallina est a gallo

dicta sicut a Leone dicta est leena
cui⁹ mēbra vt qdā ferit si cū auro li-
q̄scēte misceat p̄sumūt aurū vt dicit ysi. Est aē
m̄lte ouatōnis & pullificationis et multe ouant

sine coitu vt dicit Aristo. li. vi. 7 dicuntur oua venti 7 sunt alijs ouis insipidiora 7 illaudabiliora. et quedam galline sepe faciunt gemellos. et vnus gemelloz est paruus et qñq3 menstruosus. postq3 aut cubant super oua sua p tres dies statim apparent signa pulli 7 erit hoc i maiorib3 p plures dies. 7 in minorib3 post pauciores 7 generat pullos ex albumine et nutntur ex vitello vt dicit idē. galline etiā que nimis onāt nō sunt longe vite. sed cito moriunt vt dicitur li. vi. Alias ho galline proprietates omibus fere notas tangit glo. sup. Vath. xvij. vbi dicitur gallina est auis pia circa pullos. nā pullos sub ala fouet ptra miluū tuetur. de dolore filiorum egrotat 7 plumā deponit. plus pullos q3 se pascit 7 faciat 7 ipos inuento cibo pgregat at3 vocat. p pulloz defensione fortiori se opponit 7 etiam hoicem impugnat. pullos dispersos congregat atq3 vocat 7 nō a niso vel miluo rapiantur eos sub alaz tegmine protegit 7 defensat plumaz hispeditate et vocis raucedine affectū circa pulculos manifestat.

De griphe.

Capitulum. xix.

Gripbes inter

Volatilia recitant Deut. xiiij. 7 dicit ibi glo. q3 gripbes est qdrupes. capite 7 alis aquile similis 7 reliquo corpe similis est leoni et habitat in yperbozeis montib3. eq3 7 hominib3 maxime est infestus. in nido suo reponit lapidem smaragdū contra venenosa animalia montis.

De herodio.

Capitulum. xx.

Herodius ē auis

Regia prede auida et manu gestatis allueta. Est autez auis animosa ad modū accipitris pauce quidez carnis respectu corporis sui 7 est multe pennositatis. 7 ideo leuissimi est volatus. q3 parū est in eo qd aggrauat 7 multū qd erigit at3 leuat vt dicit Greg. 7 iō dissimilis est strutioni in audacia et virtute q3 uis ei similis sit in penna 7 varia in colore. Herodius autē magne est animositatis acutissimi pectoris 7 fortis vnguis et plus ledit predam super plaz iruendo pectore q3 rostro siue vngue. Lante autē est animositatis q3 si primo vel secdo impetu predam nō arripit quasi vindictā de se petit. vñ si siluestris est illo die vix predā querit. si ho domesticus quasi pre verecundia euagatur per aera 7 ad manum gestantis defacili tunc non redit. tūc enim victum et quasi de-

generem se estimat qñ de volucre quā impetit non triumphat vt dicit Grego. hec auis a vulgo falco nūcupatur siue silica vt dicit glo. sup. plal. et est auis que inter omes prede volucres habet affectum piū et animum circa pullos sicut dicit in exameron. Eodem inquit sedulitatis officio quo ppios fetus pascit pari subministratiōe pullū ab aquila abiectū siue nō agnitum suscipit at3 nutrit cadauer fugat nec famis vehementia putridas carnes tangit s3 laboris patiens abstinendo expectat quousq3 predaz sibi pgruam inueniat quam acquirat vt dicit Gregorius.

De yundine.

Capitulum. xxj.

Yrundo quali

Yrundo ab aere ē dicta eo q3 cibos non sumat residens sed vt edat in aere cibum capit vt dicit ysidō. Est enim auis vocifera p tortuosos vrbes et circuitus vaga. In nidis pstaedis 7 pull' educadis sollicita vt dicit idē. In nidis q3 pstruedis ē sūme solercie. vix em ad h faciendū sufficēt hūana industria de quavis materia qd facit yrundo solo rostro de argilla. yrundo itaq3 est auis valde pēnosa mire agilitatis 7 velocissimi volatus. 7 iō a ceteris aibus non impetitur nec vnq3 alicui pda est. maria trāsuolat ad regiones calidiores in quibus creditur per byemen pmoari. certa custodit tempora aduentus sui et recessus cui' aduentus indicium veris et testimonium iustitias serenitatis estinalis vt dicit Ambrosi'. De yrundie dicit anis. li. vi. auis agrestis nō coit in anno neq3 ouat nisi semel preter yrundinem q ouat bis. sed prima oua aliquando corrumpuntur propter byemen. oua vero posteriora complentur et faciunt pullos. Item dicitur ibidez aues que comedunt carnem non ouant bis pter byundinem que aliquando bis pullificat. Item ibidem si quis cecauerit pullos yrundinum reuertentur oculi eorum. querit emz herbam que dicitur celidonia cui' succo limt oculos filiorum 7 sic eorū oculi sanitati pristine restituantur vt dicit Macro. Item in vtero yrundinis inueniuntur duo lapilli quozuz vnus est albidus et dicitur femineus. alter vero rubeus et dicitur masculinus. quia maioris est virtutis q3 albus hi lapidi dicuntur celidony 7 sunt preciosi maxime quando extrahuntur de pullo anteq3 tangat terrā vt dicitur in lapidario vbi eoz virtutes describunt vt dicit pisan. Sanguis de dextra ala extract' oculis medet sic sanguis colūbe sim' ei' valde est calid' 7 vitu' si-

ne corrosiu⁹ et ideo oculis est nociu⁹. Instruct
aut yundo pullos suos eijce stercoza extra ni
dum. sunt aut yundinu duo genera. quedaz ei
sunt maioris corpis dorisuz hntes nigz pect⁹
rubeu et ventre albu. et he diligut humanā soci
etatem. vñ in domibz hoim nidificāt. alie sunt
minoris corpis nigz hntes pect⁹ et nidificāt in
ripaz foraminibz iuxta aquā. Sz taz iste q̄ il
le in terra nidificāt sine argilla et vtriusqz cau
da ad modū forpici ē bifurcata. Itēz yundi
num dicit esse vñū gen⁹ qd̄ timēt alie etiā aues
aquila et accipit et fugiūt illā yundinem tanq̄
hostē nec audēt sup̄ predaz illa visa irruere. ti
ment em̄ morsuz ei⁹. qz forsan venenosus ē. vt
dicit plini⁹. pugnāt aut yundines p̄tra passe
res nidos eaz subintrantes et morsibus ac vn
gubus fugant eos de nidis suis.

De kaladrio. Capitulū. xxij.

Kaladrius sm

phm est albi coloris nullā hñs ptez
nigredinis cui⁹ ps inferior femoris
ipsi⁹ purgat caliginē oculoꝝ. cui⁹ natura est ta
lis q̄ q̄ndo aliquis graui detinet infirmitate. si
egritudo fuerit ad mortē kaladrius auertit fa
ciem suā a sic egrotante et sine dubio tūc mori
tur homo si aut infirm⁹ d̄z p̄ualecere. kaladri⁹
figit visum in ip̄m. et intēdit in eū quasi applau
dens ei. Differt atē kaladri⁹ ab auicula q̄ d̄r ka
landra q̄ est auis sonora et canora sicut meru
la vt dicit glosa sup̄ Deut. xiiij. vbi dicit. dif
fert kaladri⁹ a kalandra zc.

De laro. Capitulū. xxij.

Larus est auis qñ

qz in terra qñqz in aquis habitans.
vnde in auroza scribit. Larus ē flu
minis habitator et incola terre nūc natat vt pi
scis nunc volat instar auis.

De locusta. Capitulū. xxiiij.

Locusta est dicta

eo q̄ pedibus sit longa vt hasta. et
ideo greci eam hastagion vocāt vt
dicit Isido. Locuste regem non habent et ta
men ordinate egrediūtur per turmas suas vt
dicitur. puerbioꝝ. xxx. mutuo se deuorant. nam
maiores minores comedunt et manducant. in
estate apparent. in hyeme hō latent. longiora
habēt crura posteriora q̄ anteriora et dic̄ glo
sa super Jobel. primo. Est autem primo atbe
labus et post crescentibus alis fit locusta et pl⁹
ledit in iuuentute quando est atbelabus q̄ in

senectute quando est locusta. Os habet qua
drangulum et pro cauda aculeum habet. cru
ra sunt replicata et in se reflexa. germina arbo
ruz et herbarum radicitus comedunt et corro
dunt. a vento australi generantur et ad volan
dum concitantur. In vento autem septemtrio
nali moriunt. In saliendo locusta se erigit. et in
erigendo cadit floribus amygdalinis impiguā
tur locuste. Locusta insup̄ tota pro maiori par
te in ventre consistit et ideo insaciabilis est. vñ
cū hz intestinum. quod sanie et immundicia est
semp̄ repletū sed q̄diu viuit sp̄ esurit. et si qd̄
inuenit viride. corrodere non desistit. Modi
co frigore quasi moritur et p̄sopitur. sed calore
solis reuiuiscit. ex cui⁹ stercore vermes nascunt

De mergulo. Capitulū. xxx.

Mergulus ab assi

duitate mergendi nomen sumpsit.
sepe enim dimisso in pfundum ca
pite. auraz ligna sub fluctibus colligit. an̄ ve
nientem equozis tempestatem cum clamore li
tus petit. nam in pelago grauissimaz tempesta
tem futuram esse certissimū est quando mergu
li fugiunt ad litus cum clamore vt dicit. Isid.
mergulus in arundinetis super pauca ligna ni
dificat et miro quodam affectu nature pullicu
los nutrit et educat. qui mox nati matre sequū
tur. et varias pelagi vndas ascendere et descen
dere nullo modo verentur. vermes aquatiles et
pisciculos ad sui ventris facienduz ingluuiem
venantur. In hyeme propter paucitatem mo
tus impinguntur. In estate autez propter vo
latus liberatez carnibus et pinguedine depau
perantur. quando ab aue rapace persequitur
ad aquam refugientes mersionis beneficio li
berantur.

De miluo. Capitulū. xxvj.

Miluus mollis ē

volatu et virib⁹. vnde miluus qua
si mollis volans est dictus. nam le
ui penna et quasi immobili super aera fertur
et vix leui tactu aerem in volando mouere vi
detur. Est autem auis patiens laboris. et ideo
cuculos in scapulis suis suscipit et ne per lon
ga itineris spacia fatigati deficiant a partibus
hyspanie secum ducunt vt dicit Isidor⁹. Est
autem auis rapax et audax in minimis. sed
timidus est in magnis. nam volucres siue feres

inuadere non audeat. domesticis insidiari non timet. pullis etiam insidiatur eos rapiat et quos icantus reppererit statim eos necat. cadaueribus et immundis vescitur. et per modico veteris pastu circa ethera circūfertur. Aniso impetitur. et a minore se propter ipsius pusillanimitatem et seigniciem superatur. Et miluus in iuuentute ab alijs prede amibz non videtur differre. sed quanto diutius viuit tanto sua naturam degenere plus ostendit. Quoddam enim genus est milui qui in principio aues rapit. ex terea animalium comedit. tandem vix muscas et vermiculos arripit vt dicit arif. vltimo fame perit. Est autem auis impia circa pullos suos sicut et vultur. dolet enim quando videt eos impinguari et vt marcescant rostro eos percutit et subtrahit eis cibum. vocem habet querulam famis nunciam. nam quoniam esurit voce querula cibum querit.

De nocticorace. Capitulū. xxvij.

Nocticorax est noctis coruus sic dictus eo quod noctem amat. quia de nocte volans cibum querit et querendo clamitat cuius clamor est volucris odiosus vt dicit Isidorus. Est autem auis lucifuga et solem videre non potest sepulcra et loca mortuorum inhabitat et frequentat. in parietibus et in locis rimosis nidificat. oua colubarum et monedularum frangit et deuorat et cum eis pugnat. Hec dicitur noctua quasi de nocte acute tuens de nocte autem videt. exorto autem splendore solis eius visus hebetatur. Hanc insula cretensis non habet et si venerit aliunde statim moritur vt dicit Isidorus.

De onocratulo. Capitulū. xxvij.

Onocratulus est auis in aqua sonitum faciens. In faucibus autem habet quosdam folliculos in quibus primo cibum recipit. et receptum in secundum ventrem mittit. duos enim habet vteros. in vno tantum cibaria recipit in alio tantum decoquit et digerit. sed primus per vesicula gutturis reputatur. vnde dicit Isidorus. Onocratulus auis dicitur grece cuius longo rostro. Et sunt duo genera. vnum aquatile. et aliud solitudinis. qui autem in aquis manet. est auis valde gulosa quam rostrum in aqua mergens horridum sonum facit. Precipue autem insidiatur anguillis. et perdam quam arripit subito deglutiens in aluum mittit. deinde ruminat et fauces mouet. ac si cibum in ore receptum adhuc teneret. Hec in litore quiescens rostrum suum semper sursum

erigit. et sic ipsius acumine contra insultum accipitris se premit vt securius dormire possit. vt dicit Isidorus.

De pellicano. Capitulū. xxix.

Pellicanus est auis que in Levitic. xj. et Deuter. xij. porphirio nuncupatur. Et est auis egiptia habitans in solitudine iuxta Pylum. Inter volucres autem secundum legem immundas in Levitic. numeratur. Sunt autem duo genera huius auis. vnum in aquis inhabitans et eius esca sunt pisces. aliud est in terra habitans solitudinem diligens. cuius cibum sunt animalia venenosa vt laerte et huiusmodi. omnia que pellicanus comedit primo pede in aquam tingit et intinctus quasi cum manu pede ori applicat et apponit. Solus pellicanus inter aues prede preter ptilitacum pede vitur loco manus. De pellicano quoque dicit glossa super psalmum. Et idem dicit Plinius. per hec verba. Pellicanus inquit est auis amator filiorum suorum. Cum enim gignit natos et incipiunt crescere pennis suos in facies percutiunt. prope quod ipsos mater percutit et occidit. tercio vero die mater se in costa vsque ad effusionem sanguinis percutit et calidum sanguinem super corpora mortuorum filiorum post effundit ex cuius virtute pullus prius mortuus renouiscit. Et glossa super locum illum psalmi. Factus sum sicut pellicanus etc. Pellicanus dicitur rostro occidere pullos. et in triduo lugere et tunc sanguinem suum super eos fundere et sic illos viuificare. aliam causam mortis pullozum pellicani assignat magister Iacobus de vitriaco in libro de mirabilibus orientalium regionum. Est inquit in egipto auis que vocatur pellicanus magnarum alarum et maxime maciei. quia quicquid deglutit cito emittit per secessum. lubricum enim habet intestinum. et ideo vsque ad plenam incorporationem neque tenet cibum. Hanc autem naturaliter odit serpens propter quod serpens dum per pastum mater exit nidum repens per arborem pungit et interficit pullos suos super quos mater rediens lugere per triduum fertur. deinde in pectore se vulnerat et sanguinem super eos resperserit eos a morte suscitatur. Et sanguine hoc copiosius sic effuso debilitatur mater. vnde et pulli cogunt exire per cibo quorum quidam naturali affectu matrem debilitata pascunt. quidam vero degeneres sunt. de matre penitus nullam curam gerunt. quod diligenti aduertens mater. receptis vinibus filios se pascetes refouet et diligit. alios vero otia quasi ignobiles et ingratos a se reijcit et secum commanere aut viuere non permittit.

Perdix a noceno

men habz vt dicit **I**sid. est auis in munda. nam masculus masculuz surgit z obliuiscit sexum. p̄ceps libido. vt dicit **I**sid. adeo aut̄ est fraudulenta vt aliēa oua diripiens foueat ea sic subtracta. sed hec fraus fructū non hz. quia cū pulli voces audierint p̄prie genitricis naturali quodā affectu matrem putatūā que eos fouerat derelinquūt z ad illā que genuit reuertit̄ vt dicit **I**sid. piter z ābro. Non aut̄ laborant in cubando z ouando sicut alie aues sicut dicit **A**ris. aliq̄ inquit aues generant leuiter sicut perdices et mater pdicis volat in circuitu venatoris quousqz fugiant pulli sui. et post fugam pulloz fugit et ipsa mater z clamat pullos suos. cui⁹ pulli mor nati sequuntur matrē z statim querūt cibum. Est aut̄ perdis pauca p̄nositas. z multe carnis. ideo debilis est volatus et in volando paruz a terra se erigit statim post paululū terrā petit. intantuz nisū timet z fugit q̄ q̄diu videt ipsuz in aera a terra nō recedit. ad sonitū ho campanule fugiens circa terrā anteq̄ sciat in rethe vel in laqum se immittit. **P**lini⁹ dicit li. xxix. cap. vj. Fel pdicum cum equo ponderē mellis multū clarificat visum vñ z in pixide argēt ea d̄z reseruati oua eoz in vase ereo tecta valent cum melle vl ceribus oculorum.

Pauo a sono vo-

cis nomen habet. cui⁹ caro est tādu ra vt vix putredinē sentiat nec facile coquit̄. vt dicit **I**sid. vinit aut̄ pauo fm aristo. xx. annis z pullificat in sine triuz annoz deinde colorant̄ eius ale. Cubat aut̄ oua sua. xxx diebz z modicū plus. deinde scindunt̄ teste z n̄ pullificāt nisi semel in āno. et ponit. xij. oua aut paz min⁹ z eijcit plumas suas cuz prima arbore eijciente folia sua. et tūc primo nascit̄ pluma cum arbores incipiūt folificare. est em̄ auis nō diligens fetum suum. p̄sequit̄ em̄ masculus feminā z oua femine inuestigat vt frangat ea. vt sic sue luxurie magis vacet quod timens femina. sollicite abscondit ea ne ab eo valeant defacili inueniri. Habz aut̄ pauo vt ait caput infirmum et deforme quasi serpentinum et tam cristatum. incessam simplicem z occultum. collum modicum z erectū pectus saphireū. caudā oculatam. mira pulcritudine distinctam z ornatā. habet pedes deformissimos z rugosos p̄narū

suaram admirans pulcritudinem erigit eas ad modum rote siue circuli p̄ giram capitis circūponit. videns aut̄ pedam suoz deformitatē q̄ si erabescit z velat nō attendens predictā penarum pulcritudinē eas subito deprimit z submittit. vocemqz hz terribilem vt ait quidā. voce hz demonis. caput serpētis. passuz latronis zc. **P**lini⁹ em̄ li. xxix. ca. vj. dicit q̄ pauo resorbet simum suum inuidens hominum vtilitati. valde em̄ medicinale est sed raso inuenitur.

Passeres sunt mi-

nuta volatilia a paruitate sic vocata vt dicit **I**si. Est autē auis passer instabilis z garzula iuxta hominuz habitacula nidificans. Auis siquidem est multum calida z libidinosa. vnde eius caro frequenter in cibum sumpta est libidinis excitatiua vt dicit constā. multe est ouatōnis z pullificatōnis z magne solercie i educando pullos suos z nutriendo. In feno z in plumis nidificat z nidum suum a stercore munduz seruat. z ideo pulloz stercore extra nidum eijcit z ad eijciendū eas cogit. **A**raneis z vermibz z muscis eos pascit. semina venenosa vt iulquiami sine lesione comedit. z leprā z morbū caducū aliq̄ sustinet z incurrit. et femina diuiciuz vinit q̄ masculus. z masculus zelat p̄ vxore sua z pro ea pugnare consuevit. vt dicit **A**ris. mustelam timet z odit z clamando ac vociferando presentiaz eius pdit. pro nidis yrundinuz occupandis eis rostro morisibus se opponit. suam speciē diligit z pullos ab illis derelictos aliquo casu recolligit tanq̄ p̄prios atz nutrit. z si cōtingat aliq̄ laqueo vel aliq̄ alio modo deprehendi clamitat. p̄ adiutorio et vociferat cui cōpatiens passerum multitudo mutuo se puocat z vt captum liberent accelerat z pro viribus festinant.

Trutio a greco

vocabulo nomen sumpsit vt dicit **I**sid. eo q̄ corpus animalis gradie nis habeat. pennas tm hz vt auis. habet etiam duos pedes z rostr̄ sicut volucris. s̄ppter ponerositatē sui corpis cum auibz in aera non leuatur. o. aat etiam sicut auis. sed oua sua fouere negligit que proiecta in arena fetu pulueris animantur vt dicit **I**sid. De stratione autez dicit **A**ris. stratio autem inquit in creatione assimilatur ani z quo ad quid quadrupedi. q̄a in aera non leuatur. ale enim eius nō sunt pue-

nientes volatui. sed creatio eorum est tenuis sicut creatio pili. et quia est sicut avis multas plumas habet in inferiori parte corporis. et habet pedes duos sicut volucres et ungues scissos sicut sunt ungule quadrupedis. et causa illius est: quia magnitudo corporis eius assimilatur quadrupedi et non aui. Tante enim caliditatis est quod ferrum diglutit digerit et consumit. et secundum auiam naturam que in omnibus est prouida dedit ei facere oua maxima et durissime teste: ut circa eorum generationem occupatus calor temperetur. et si esset nimis intensus calor: esset causa quare citius moreretur. Alias autem strutionis proprietates tangit beatus gregorius super Job. xxix. ubi dicitur. pena strutionis est similis penne herodij in colore sed non in virtute. penne autem similitudinem habet sed volatus celeritate caret. ad volatum alas suas erigit: sed tamen a terra in altum nullatenus se suspendit siue in longum. raris penis induitur et magno corpore grauatur. Item quando venit tempus ut oua pariat: a diuinas que vocatur virgilio siue plades oculos leuat. non enim oua ponit nisi quando illa constellatio oritur vel ascendit. cum enim viderit stellam circa menses Junij arenam fodit et ibi ponit oua sua: que sabulo cooperit atque tegit. Cum autem ea ibi reliquerit: statim obliuiscitur ubi ea posuit. et nunquam ad ea ulterius redit. sed calefacta arena solis feruore abscondita oua excoquit: et in ipsis pulliculos procreat et producit. cum autem fracta testa pulliculus eductus fuerit: tunc primo mater ipsum recolligit atque nutrit. et quem in ovo contempserat: egressum de ovo recognoscit. et ideo dicitur ad beatum Job. Indurat ad filios suos quasi non sint sui. Item strutio naturaliter equum odit. et intantum ei contrariatur quod equum sine terrore videre non possit. et si discurrerit equus contra eum quasi contra hostem alas erigit. alax concussione ipsum ad fugam cogit.

De turture.

Cap. xxiiiij.

Turtur autem a voce vocatur. avis simplex est ut columba: sed longe dispariter est pudica. Turtur autem avis casta ex moribus appellatur eo quod comes sit castitatis. amisso enim pari suo alterius copulam non requirit. solitarie incedit. memor societatis perdit semper gemit loca solitaria diligit et eligit. consortiaque hominum valde fugit. ad ortolos tamen hominum et agros descendit ubi quirit cibum unde viuunt. obtento autem cibo iterum iuga montium et secreta nemorum petere consuevit vernali tempore aduenit et nouitatem instans

temporis querula voce prodit. In hyeme vero deplumatur: et tunc in truncis concavis se abscondit. postea estate vero et tempus veris resumptis plumis de locis abditis ubi latuerat exiit: loca ad pullificanda congrua sibi querit inter densos arborum ramos. de lignis duris et nodosis nidum construit in quo ouat cubat pullificat et pullos nutrit ut dicit aristoteles. Turtur ouat in vere bis: sed non tercio nisi quando oua primo corrumpuntur. et viuunt et cubant. xv. annis. et non descendunt super rem fetidam neque super cadauer propter cibum. morticinio. non enim velicit turtur: sed pro suo et pulloz victu paucula grana querit. et in locis mundis recolligit unde viuunt. alijs autem vociferantibus gemit. sunt autem pulli eius calidi et humidi sicut et pulli columbini ut dicit constantinus. quod testatur grauitas ad volandum. sed volare incipientes amittunt illam grauitatem. fitque caro eorum leuior et acceptabilior ad digerendum. sanguis enim ale dextre eius est medicinalis sicut sanguis hirundinis et columbe.

De vulture.

Cap. xxxv.

Vultur a tardo volatu nuncupatur ut dicit Isidorus. magnitudine enim carnis precipites volatus non habet. Hos quidem concubitu dicunt non misceri. et sine copula concipere et concipi generare atque gigni. natosque eos dicunt viuere centum annis ut dicit Isidorus. Hec avis est impia circa filios suos sicut et miluus. Si enim videt pullos suos impinguari: rostro et pedibus eos percutit ut sic fiant ex dolore morsum macillati ut dicit plinius. Dicit etiam idem. quod maxime viget sensus olfactus in hac aue. unde et sentiunt odore cadauera a remotis. existentes enim vultur mare sentiunt cadauera ex ista parte et e contrario. vultur exercitum vultur sequitur ut hominum et equorum cadaveribus satietur. et ideo secundum augures quando conueniunt et circumvolant simul multi vultures: est futuri prelij presagium quod aliquo sensu nature occulto presentunt ad futurum. De vulture dicit aristoteles. Vultur inquit pugnat cum herodio et volat super ipsum. et quando deuincit ipsum moritur. et comedit carnem crudam: et ideo pugnat contra alias aues propter cibum. Venatur autem a meridie usque ad noctem. et ab ortu solis usque ad tempus illud in silentio requiescit. et quando senescit elongatur rostrum eius superius et recuruatur in fine. et moritur tandem fame ut dicit aristoteles. Ibidem hoc ei accidere secundum errorem antiquorum putatur. quia dicitur aliquando fuisse homo. et erat impius pegrinis quibusdam.

sed hoc est superstiosus. Dicit etiam idem quod quoniam est aliquid superfluum de cibis suis non relinquit illud ambus alijs: sicut facit aquila. sed reponit in nido suo ad cibandum pullos suos. quoniam non defacili acquirit cibum. Redificat autem in altis montibus et nemoribus. et si viderit aliquid volitans circa pullos suos rostro percussit et fugat illud. et nutrit pullos suos quousque possint volare. et tunc egreditur illos a nido et retat illos appropinquare ilico nec permittit unum par vulturum aliud par subintrare locum suum. Item idem li. almachar. Est quidam species avis fluuiialis que timet vultures. et ideo fugit ad aquam. et circumvolat vultur a remotis. et cum sit acuti visus inspicit quando avis illa exit aquam illam. et tunc si potest capit eam. Est insuper vultur avis multum fetida et immunda. cuius caro est durissima et mali saporis et grauis odoris. et ideo ad esum est inutilis. defacili pro caduere terram petit. sed cum descendit de terra iterum vix ascendit ut dicit gregeus. In alto volans cadaver in infimis conspicit. et pro amore cadaveris ad ima de sublimitate aenis se subuertit ut dicit idem. Quando autem ab aliquo impeditur: contra ventum alas percussit. et sic venti adminiculo potius quam robore proprio ab infimis in aera se extollit. et ad hoc dicit plinius li. xxix. ca. iij. Vultur inquit inter aves contrariatur serpentibus. nam si penne eius videntur fugant serpentes nidore suo. Cor etiam eius reddit se portantes a serpentibus et a fenis tutos. Cor eius ligatum in pelle leonis vel lupi fugat demones. Pena eius ligata pedi sinistro parturientis velociter liberat eam. sed celeritas solue ne interiora sequatur. ungentum factum de adipe vulturis et oleo myrti et cera nervos curat. iumenta sanat. Pes eius dexter alligatus pedi sinistro dolenti sanat ipsum. similiter dextrum sanat sinister pes. Lingua eius sine ferro euulsa et collo in panno nouo suspensa dicitur efficere hominem gratiosum ad impetrandum ab homine quicquid petit. Cinis ossium eius combustorum mixtus cum celidonia datus animalibus eorum sanat morbos. Hucusque plinius idem li. xxxvj. sanguis vulturum cum herba cabeonte als cameleonte et celdria sanat lepram.

De vlula. Cap. xxxvj.

Vlula avis est a plausu vel vlulatu nominata. eius enim vox vlulatum pretendit. Unde et apud augures vlulans pretendit aduersitates tacens vero prosperitatem ut dicit Isidorus. et secundum hunc idem videtur esse vlula quod hybo siue noctua

cuius vox secundum augures est infausta. Hieronymus glo. super ysa. xliij. dicitur sic. Vlula est avis cornini magnitudinis respectu maculis. que rostro in palude fixo horridum sonum facit. et secundum hoc videtur quod vlula est onocrotalus: que avis est palustris loca inhabitans paludosa. quere supra de onocrotalo.

De vpupa.

Cap. xxxvij.

Vpupa ut dicit

Isidorus a grecis est nuncupata. eo quod stercorea humana comedat et frequenter in fimo nutriatur. Avis enim est spurcissima et immunda. cristis a capite exeuntibus galeata semper in sepulcris commorans vel in fimo. cuius sanguine si quis se inixerit: dormitum pergens demones in somnis se suffocantes videbit. cuius cor malefactoribus valet. nam in suis maleficijs eo utantur. De hac autem dicunt physici. quod cum senuerit eo quod nec videre nec volare queat: pulli eius euellunt ei pennas inuvalidas. et linunt ei oculos herbarum succis et fouent sub alis donec recrescant plume eius. et sic renouata perfecte volet et videat clare sicut et ipsi. ut dicit Isidorus.

De vespertione. Cap. xxxviii.

Vespertilio a tem

poro nomen sumpsit. eo quod lucem fugiens circumolet in crepusculo vespertino precipiti motu attrito et tenuissimis brachiorum membranis suspensa. et est aial simile mari. non tam resonans voce quam stridore. spem volantis et quadrupedum habet. quod in alijs auibus solet rarius inueniri. hucusque Isidorus. Dicit etiam glo. super ysa. ij. quod vespertiones luce fugiunt. ceci enim sunt sicut et talpe. puluerem lingunt. oleum de lampadibus sugunt. in rimis parietum se abscondunt. frigidissime sunt nature. Unde sanguis vespertilionis linitus super palpebras non sinit recrecere pilos ut dicit constantinus. et hoc forsitan est. quia sua frigiditate opilat poros: quibus opilatis non recrescunt pilus.

Explicit liber duodecimus.